

Schildpaddensoep

Analyse afhandeling Woo-verzoeken 2024

IMI

INSTITUUT
MAATSCHAP-
PELIJKE
INNOVATIE

 OPEN STATE
FOUNDATION

UNIVERSITY
OF AMSTERDAM

Schildpaddensoep

De schildpad bestaat al heel lang. Het dier is voorzichtig, gesloten en langzaam. En dat zijn nou net de kenmerken die we ook zien bij de afhandeling van Woo-verzoeken. De afhandeling is vaak een soep. En schildpaddensoep is eigenlijk verboden, tegen de wet. De afhandeling van Woo-verzoeken schendt ook wettelijke bepalingen.

Schildpaddensoep

Analyse afhandeling Woo-verzoeken 2024

Februari 2025

Open State Foundation
Universiteit van Amsterdam
Instituut Maatschappelijke Innovatie

Redactie/auteurs:

Serv Wiemers
Maarten Marx
Janna Ebbens
Haady Hassan
Guido Enthoven

Onderzoekers:

Marlinde Weener
Shantal Martis
Sanja Mesrits
Marie Klassen
Yanic Cilon
Jolanda Hagen

Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt met projectondersteuners van Public Support.

Licentie:

Dit rapport is gelicenseerd onder CC0 1.0. Alles mag worden hergebruikt; naamsvermelding wordt gewaardeerd.

Vormgeving:

Esmé Lindeman

Illustratie:

Het beeld op het voorblad is gegenereerd met behulp van AI (Microsoft Designer).

Inhoud

SAMENVATTING.....	5
[1] INLEIDING.....	7
[2] DE CIJFERS.....	11
2.1. Ministeries.....	11
2.2. Provincies.....	23
2.3 Gemeenten.....	28
2.4 Waterschappen.....	32
[3] DE PRAKTIJK ACHTER DE CIJFERS.....	37
3.1. Woo-dashboard: een goede stap, maar er is nog een lange weg te gaan.....	37
3.2. Openbaarmaking.....	39
3.3. Groeten uit Amsterdam: Tien tips voor een effectieve Woo-aanpak.....	41
3.4. Nog meer tips voor een effectieve afhandeling van Woo-verzoeken: het Woo Witboek.....	42
3.5. Overleg en zoekslag.....	47
3.6. Het uitdaagrecht: moeten wij het dan maar overnemen?.....	53

SAMENVATTING

Dit onderzoek **Schildpaddensoep** is een vervolg op de reeks analyses van de afhandeling van informatieverzoeken onder de Wet open overheid (en daarvoor de Wet openbaarheid van bestuur). Eerder verschenen [Blaadjes op het spoor](#) (2024), [Matglas](#) (2023) en [Ondraaglijk Traag](#) (2022).. In dit rapport kijken we net als de eerdere onderzoeken naar de ministeries. Daarnaast onderzoeken we ook de andere bestuurslagen: provincies, waterschappen en gemeenten. Bij alle bestuurslagen kijken we of er overleg tussen verzoeker en bestuursorgaan heeft plaatsgevonden.

Het **aantal gepubliceerde Woo-besluiten van ministeries is toegenomen** van 1.762 in 2023 naar 2.022 afgelopen jaar. Daarmee kent Nederland nog steeds relatief weinig informatieverzoeken in vergelijking met omliggende landen.

De gemiddelde beantwoordingstermijn bij ministeries is **weer opgelopen, naar 188 dagen**. Dat was vorig jaar 172 dagen en de jaren daarvoor 167 en 161 dagen. De wettelijke termijn is maximaal 28 dagen (met verlenging naar in totaal 42 dagen bij omvangrijke of gecompliceerde verzoeken). De mediaan is met 115 dagen wel ongeveer gelijk gebleven met vorig jaar (toen 114 dagen). Er zijn grote verschillen tussen de ministeries.

Het aandeel beantwoordingen dat de maximale termijn van 42 dagen overschrijdt is stabiel gebleven op **83%**. Dat betekent dat slechts 17% binnen de wettelijke termijn wordt beantwoord.

Het aantal **openbaar gemaakte pagina's** is toegenomen tot gemiddeld 210 pagina's per Woo-besluit (waarbij een zeer omvangrijk Woo-besluit buiten beschouwing is gehouden). In 2022 en 2023 werden er gemiddeld achtereenvolgens 208 en 180 pagina's verstrekt. De mediaan is vergelijkbaar met voorgaande jaren, namelijk 30 pagina's. Een klein deel van de Woo-besluiten bestaat dus uit een groot aantal pagina's, maar de helft bestaat uit minder dan 30 pagina's. Er is nauwelijks een correlatie tussen de omvang van de Woo-besluiten en de doorlooptijd.

In slechts 27,7% van alle Woo-dossiers uit 2024 is **overleg** gevoerd.

Alle **provincies** behalve Overijssel publiceerden hun Woo-besluiten; in totaal ging het in 2024 om 569. De gemiddelde beantwoordingstermijn bedraagt 83 dagen; fors minder dan de ministeries, maar nog altijd boven de maximale termijn. Van de vier provincies waarop we hebben ingezoomd was in 22% van de gevallen sprake van overleg met de verzoeker.

Van de 21 **waterschappen** publiceren 13 hun in totaal 130 Woo-verzoeken en -besluiten. De gemiddelde beantwoordingstermijn ligt hier nog lager, namelijk 61 dagen. Dit is nog altijd boven de maximale termijn, maar waterschap Rivierenland komt gemiddeld onder het wettelijke maximum. Bij 31% van de Woo-besluiten van waterschappen is sprake van overleg met de verzoeker.

Een **steekproef** onder gemeenten geeft aan dat er in 2024 gemiddeld 37 Woo-verzoeken per gemeente werden beantwoord. Dat duurde gemiddeld 82 dagen en in ongeveer 14% van de gevallen was er sprake van overleg. De gemeenten Amstelveen en Barneveld bleven gemiddeld binnen de wettelijke termijn.

De gemeente **Amsterdam** - in termen van omvang, lastige dossiers en complexiteit van de informatiehuishouding vergelijkbaar met een ministerie – laat zien dat het mogelijk is om Woo-verzoeken veel sneller af te handelen. Enkele jaren geleden duurde de afhandeling van een Woo-verzoek daar gemiddeld 137 dagen, in 2023 was dit teruggebracht naar 63 dagen.

Niet alleen Amsterdam is een **best practice**; ook vanuit de journalistiek komen tips & tricks om de afhandeling van Woo-verzoeken effectiever te maken. De instelling van een Woo-dashboard voor de ministeries is een stap in de goede richting, maar heeft nog verbetering. In dit onderzoek Schildpaddensoep geven we de feitelijk gemiddelde doorlooptijd weer (188 dagen), terwijl het Woo-dashboard een gemiddeld aantal van 143 dagen noemt. Het verschil zit erin dat in het Woo-dashboard het aantal dagen uitstel (opschortingen) niet wordt meegeteld.

De **algemene conclusie** is ook dit jaar dat de overheid, met de ministeries voorop, moeite heeft zich te houden aan de Wet open overheid. Maar de conclusie is ook dat het wel mogelijk is, en dat laten een aantal bestuursorganen zien in de praktijk. De Woo hoeft geen Schildpaddensoep te zijn.

[1] INLEIDING

Democratie onder druk

In een echt democratische maatschappij is de scheiding tussen de bestuurders en degenen die bestuurd worden zo dun mogelijk. Degenen die bestuurd worden, moeten altijd kunnen meekijken met hoe het bestuur functioneert en welke afwegingen er worden gemaakt. Dat leidt uiteindelijk tot betere besluitvorming, meer betrokkenheid en groter vertrouwen in het openbaar bestuur. Zoals de Amerikaanse president Barack Obama in zijn [pleidooi](#) voor overheidstransparantie zei: “Because governments should serve the people and not the other way around.”

Maar Obama lijkt alweer lang geleden. Wereldwijd staat de democratie onder druk. Desinformatie en nepnieuws nemen een grote rol in het publieke debat in.

Maar nog steeds geldt dat overheidsinformatie niet van de overheid is, maar van ons allemaal. Het recht op overheidsinformatie is een mensenrecht en een essentieel onderdeel van de democratie. Aan de ene kant omdat democratie niet uitsluitend bestaat uit eens in de vier jaar gaan stemmen. Democratie betekent ook voortdurende controle en participatie. Voor allebei heb je informatie nodig - open, actueel en herbruikbaar. Aan de andere kant is open informatie het beste antwoord op desinformatie en nepnieuws.

Nederland is terughoudend met openheid

Nederland kan zich niet onttrekken aan de wereldwijde trend, maar heeft daarnaast eigen karakteristieken die leiden tot terughoudendheid bij bestuurders. Ook al bestaat het recht op informatie, we zien een aarzelende opstelling van bestuurders om informatie te delen. Waarom kenmerkt de Nederlandse bestuurscultuur zich door “gesloten, tenzij”?

Ten eerste was de Nederlandse politiek altijd gebaseerd op vertrouwelijkheid. In een verzuiilde maatschappij kwamen de elites van de zuilen tot compromissen. De leden van een zuil konden erop vertrouwen dat hun elite in de uitruil hun belangen voldoende had meegenomen. Na de ontzuiling ontstond enige tijd de ‘polder’. En ook polderen verhoudt zich slecht met openheid. Inmiddels is die tijd ook weer voorbij en voelen Nederlanders zich niet meer thuis bij een zuil of een polderpunt. Toch is de cultuur van vertrouwelijk tot oplossingen komen nog niet verdwenen. Maar in de huidige tijd van atomisering van de maatschappij waarin posities en belangen snel wisselen hoort vrije informatie. Mensen willen zelf de informatie zoeken die bij hun positie past. Mensen willen weten ‘hoe de worst wordt gemaakt’. De politieke cultuur (van vertrouwelijke beslotenheid) loopt dus achter bij de maatschappij (van vrije openheid).

Ten tweede wordt de Nederlandse politiek, anders dan bijvoorbeeld de Angelsaksische, gekenmerkt door coalities. Het bestuur vormt een carrousel; je weet nooit met wie je de volgende keer weer aan tafel zit. Dat leidt tot risicomijding en zo veel mogelijk mensen te vriend houden. Ook al zorgt dat voor stabiliteit, op de langere termijn verstikt dat en zorgt dat ervoor dat er teveel binnenskamers wordt gehouden.

Ten derde zien we bij informatiedeling van nature een spanning. Dat het op dit moment in Nederland onvoldoende lukt, ligt aan de bovengeschetste politieke cultuur en daarnaast aan de gebrekkige informatiehuishouding (iedereen is zijn eigen informatiemanager) en aan tijdrovende processen (iedereen zijn eigen toko en iedereen zijn paraaf). Maar een deel van de spanning zal er altijd blijven, ook al is de informatiehuishouding nog zo goed op orde en zijn de processen nog zo lean & mean ingericht. Want de informatie die naar buiten komt via burger, raad of journalist moet het publieke debat voeden. En dat zal dus per definitie andere informatie zijn dan de bestuurder naar buiten had gebracht – anders is er geen debat. Alleen moedige bestuurders kunnen daar goed mee omgaan. Tegenmacht is voor veel bestuurders toch eng.

Openheid met de Woo?

Met de Wet open overheid (Woo) moest “gesloten, tenzij” worden omgebogen naar “open, tenzij”. Op 1 mei 2022 is de Woo, na tien jaar discussie in het parlement, in werking getreden. De Woo regelt dat overheidsorganisaties zoveel mogelijk informatie openbaar moeten maken voor iedereen. Die openbaarmaking kan actief (door het overheidsorgaan zelf) of passief (op verzoek).

Dit rapport gaat over de openbaarmaking op verzoek. Openbaarmaking op verzoek was ook al te vinden in de voorganger van de Woo, de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Onder de Woo werd de termijn waarbinnen de overheid moet antwoorden teruggebracht van vier weken standaard plus vier weken extra in geval van omvangrijke of gecompliceerde verzoeken naar vier weken standaard plus twee weken extra. Ook de termijnen onder de Woo behoren tot de langste in Europa.

De vraag in dit rapport is of de Nederlandse overheid zich houdt aan de wettelijke termijnen.

Een reeks rapporten

Al voor de invoering van de Woo waren er sterke signalen, vooral vanuit de journalistiek, dat de overheid zich niet aan de termijnen hield. Dat is kwalijk, niet alleen vanwege het recht op informatie dat iedere burger heeft, of vanwege het feit dat in een rechtsstaat de overheid zich toch zelf aan de wet moet houden. Het maakt het ook voor de journalistiek moeilijk de democratische, controlerende taak uit te voeren als informatie voortdurend veel te laat naar boven komt - en daarmee de actualiteitswaarde verdampt.

In 2021 namen Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI) en Open State Foundation (Open State) het initiatief om onafhankelijk te rapporteren over de uitvoering van de Wob. Begin 2022 kwam het rapport [Ondraaglijk Traag](#) uit dat concludeerde dat ministeries in 2021 gemiddeld 161 dagen doen over de beantwoording van een Wob-verzoek (terwijl het maximaal 28 + 28 zou moeten zijn). In 2023 volgde [Matglas](#) (over 2022); ondanks invoering van de Woo was de doorlooptijd opgelopen tot 167 dagen. Afgelopen jaar brachten IMI en Open State, en nu samen met de Universiteit van Amsterdam (UvA), het rapport [Blaadjes op het Spoor](#) uit over 2023. De doorlooptijden waren inmiddels opgelopen tot 172 dagen (terwijl het maximaal 28 + 14 zou moeten zijn). Naast doorlooptijden keken de rapporten naar de omvang van de vrijgegeven informatie en de mate waarin overheden zich richten op een goede uitvoering van de Woo. Ook bevatten de rapporten aanbevelingen voor verbetering.

De rapporten werden door alle betrokkenen aangehaald: ambtenaren, politiek, [Kamer](#), media – en waren daarmee waardevol in de discussie over de informatierelatie overheid-burger en een open overheid.

Schildpaddensoep

En nu dan Schildpaddensoep. In dit rapport herhalen we niet wat in eerdere rapporten is geschreven en aanbevolen. We kijken wel naar de stand van zaken van de afhandeling van Woo-verzoeken in het afgelopen jaar 2024 en vergelijken die met onze eerdere drie rapporten. Daarvoor kijken we naar cijfers over de afhandeling van Woo-verzoeken door ministeries; met name de doorlooptijden en de omvang. Daarnaast hebben we data onderzocht van provincies en waterschappen en een steekproef aan gemeenten. Die kunnen we niet vergelijken met eerdere jaren, maar wel met de ministeries en met elkaar.

Een belangrijk nieuw element in de Woo ten opzichte van de Wob is niet alleen de kortere wettelijke termijn, maar vooral de beoogde dejuridisering. Het is de bedoeling van de wetgever dat verzoeker en bestuursorgaan niet zo zeer tegenover elkaar komen te staan, maar vooral samen in overleg gaan hoe zo goed mogelijk in de informatiebehoefte kan worden voorzien. We hebben nu voor het eerst onderzocht of en hoe vaak dat ook daadwerkelijk gebeurt.

De overheid, met de ministeries voorop, houdt zich niet aan de Wet open overheid. Dat is de trieste hoofdconclusie van dit rapport. De overheid gedraagt zich als een schildpad; gesloten en traag. Dat wil niet zeggen dat er geen enthousiaste en gedreven mensen bij overheidsorganisaties werken die hun best doen om openheid mogelijk te maken. In ons onderzoek zijn we veel mensen tegengekomen die goed werk verrichten. Er is inmiddels een Woo-dashboard waarbij nu ook de overheid zelf transparanter is over de afhandelingstermijnen. Dat is een stap in de goede richting. In dit rapport bespreken we hoe het dashboard echt goed zou kunnen werken. Ook zien we bijvoorbeeld dat de gemeente Amsterdam serieus werk maakt van de afhandeling van Woo-verzoeken. Ook die lessen presenteren we hier in Schildpaddensoep.

Politiek aan het woord

Een goed functionerende Woo is fundamenteel voor de werking van onze democratie en het vertrouwen in de politiek. Met dit rapport constateren we op basis van harde cijfers dat die Woo nog niet goed functioneert.

Kort gezegd moet er veel verbeteren op de volgende terreinen:

- **Informatiehuishouding:** deze moet radicaal op orde worden gebracht; standaardisering, metadatering, inrichting 'open by design';
- **Proces:** stroomlijning en transparantie van de afhandeling; niet het wiel opnieuw uitvinden; minder parafen, 'open, tenzij';
- **Cultuur:** meer bestuurlijke moed; openheid als kernwaarde, met de burger (journalist, enz.) echt als uitgangspunt.

Dat de Woo niet goed functioneert betekent niet dat de Woo dan maar moet worden ingeperkt of als een last moet worden beschouwd. Het betekent dat de politiek moet investeren in een goede uitvoering: in verbetering van de informatiehuishouding, het proces en een open cultuur. **De politiek moet en kan van de schildpad een cheetah maken.**

Bronnen/methodiek

Dit onderzoek gaat over 2024.

De data zijn allen gebaseerd op openbare bronnen. Wij moeten ons - net als burgers, journalisten, wetenschappers - baseren op de gepubliceerde informatie. Een beslissing van een overheidsorganisatie op een Woo-verzoek inclusief de openbaar gemaakte informatie moet voor eenieder openbaar worden gemaakt. Dit moet gebeuren op een algemeen elektronisch toegankelijke wijze. Een overheidswebsite (Rijksoverheid/provincie/gemeente) is zo'n algemeen toegankelijke elektronische manier. In de praktijk wordt niet alles gepubliceerd; waar mogelijk geven we dat aan. Verschillende gemeenten publiceren transparant hun Woo-besluiten in een handig overzicht met de datum van ontvangst en van besluit in machineleesbaar formaat. Dan is het makkelijk om de doorlooptijd te bepalen. Wij bevelen alle bestuursorganen aan op die manier te publiceren.

Wij keken voor dit onderzoek naar Woo-besluiten - inclusief de daarbij openbaar gemaakte informatie - die zijn genomen en gepubliceerd in het jaar 2024. Het gaat dus niet om de verzoeken die binnenkwamen in 2024.

[2] DE CIJFERS

2.1. Ministeries

2.1.1. Aantallen Woo-besluiten

Algemeen

In 2024 werden in totaal 2.022 unieke Woo-verzoeken gepubliceerd op rijksoverheid.nl. Dit is een verdere stijging ten opzichte van voorgaande jaren. In 2021 ging het om 981 besluiten, in 2022 om 1.125 besluiten en in 2023 om 1.762 besluiten. Ondanks de stijging is in vergelijking met omliggende landen het aantal informatieverzoeken (Freedom of Information) dat in Nederland wordt ingediend beperkt.

Methode

We hebben van 2022 unieke Woo-besluiten door ministeries uit 2024 de gegevens van rijksoverheid.nl opgehaald en deze Woo-besluiten handmatig bekeken. Op 14 januari 2025 stonden er 2029 hits op de zoekvraag naar alle Woo-besluiten genomen door ministeries uit 2024 op rijksoverheid.nl. Op dit minieme verschil na kunnen we dus zeggen dat we alle Woo-besluiten die we konden krijgen ook in het onderzoek hebben meegenomen.

We hebben alle besluiten opgedeeld in de volgende zeven categorieën:

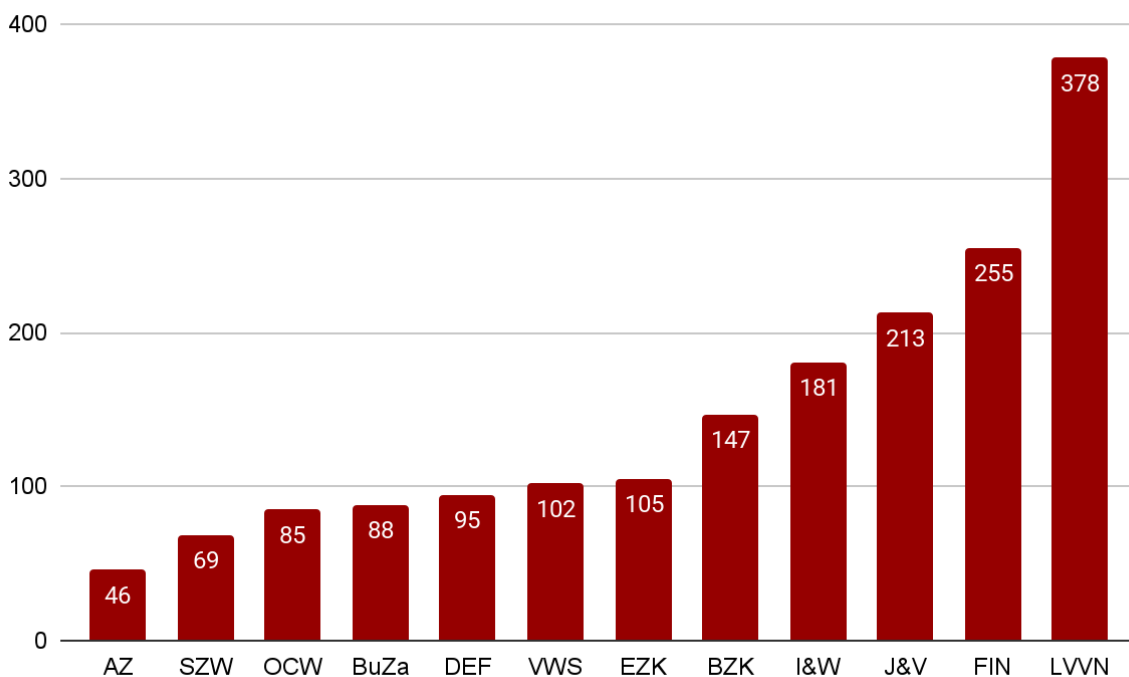
Soort besluit	%
Verzoek is in één keer toegekend	62.7%
Verzoek is afgewezen	13.8%
Er wordt niet openbaar gemaakt omdat er geen voor het verzoek relevante stukken gevonden zijn	8.8%
Dit is een besluit op bezwaar of beroep	6.8%
Dit is een deelbesluit, maar niet het laatste	3.0%
Dit is het laatste deelbesluit	1.9%
Anders	3.0%

Tabel 1. Categorieën Woo-besluiten

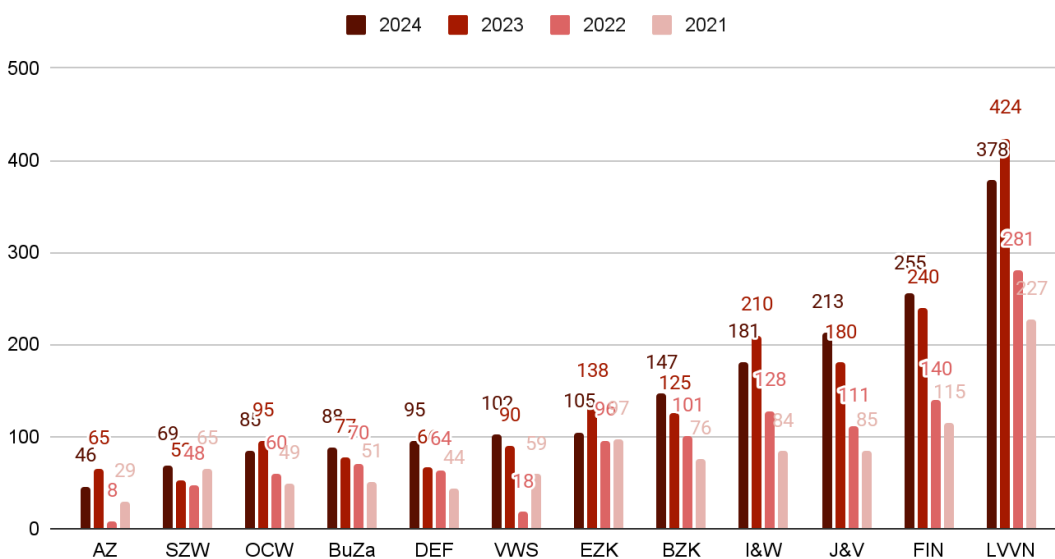
In de analyse zijn, net als in de eerdere rapporten, alleen de vier in de bovenstaande tabel dikgedrukte soorten besluiten meegenomen. Dat zijn er 1.766.

Verschillen tussen ministeries

Ook dit jaar zijn er grote verschillen te zien tussen de ministeries: de aantallen lopen uiteen van 46 besluiten door het ministerie van Algemene Zaken tot 378 bij het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur. Bij zeven ministeries (DEF, BuZa, BZK, VWS, SZW, FIN en J&V) zijn de aantallen gepubliceerde Woo-besluiten toegenomen. Bij vijf ministeries (OCW, AZ, I&W, LVVN en EZK) namen de aantallen af.

Figuur 1. Aantal gepubliceerde besluiten per ministerie in 2024.

Figuur 2. Aantal gepubliceerde besluiten per ministerie in 2021, 2022, 2023 en 2024.

Drie nieuwe ministeries

Bij het aantreden van het kabinet-Schoof zijn er drie nieuwe ministeries opgericht: het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG), het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) en het ministerie van Asiel en Migratie (A&M). Voor een consistente vergelijking met de onderzoeken van voorgaande jaren zijn de cijfers van deze ministeries samengevoegd met die van de ministeries waaruit ze zijn voortgekomen.

- De cijfers van het ministerie van Klimaat en Groene Groei zijn samengevoegd met die van het ministerie van Economische Zaken.
- De cijfers van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening zijn samengevoegd met die van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- De cijfers van het ministerie van Asiel en Migratie zijn samengevoegd met die van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Zonder deze samenvoeging zou een vertekend beeld ontstaan van de doorlooptijden. De nieuwe ministeries zijn pas vanaf medio 2024 operationeel en hebben slechts een beperkt aantal Woo-verzoeken afgehandeld. Deze aantallen zorgen voor een onevenwichtig beeld: bij sommige nieuwe ministeries zijn de doorlooptijden uitzonderlijk lang, terwijl andere juist zeer korte doorlooptijden laten zien. Deze afwijkingen zijn vooral het gevolg van de opstartfase en de kleine dataset, en moeten in dit onderzoek daarom zorgvuldig worden verwerkt en toegelicht.

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft een naamsverandering ondergaan en heet nu Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN).

2.1.2. Termijn beantwoording

Gemiddelde doorlooptijd

Voor het berekenen van de doorlooptijd van een Woo-verzoek wordt gekeken naar de datum van indienen en de datum van het besluit.

Berekend over alle ministeries bedroeg de gemiddelde doorlooptijd van een Woo-verzoek in 2024 188 dagen. In vergelijking met eerdere jaren lopen de doorlooptijd opnieuw op: in 2021 was de gemiddelde doorlooptijd 161 dagen, in 2022 167 dagen en in 2023 172 dagen. Dat betekent een verdere vertraging van Woo-beantwoording.

Met de gemiddelde afhandelingstijd van 188 dagen wordt de wettelijke termijn van vier weken (28 dagen) die de Woo voorschrijft, wederom aanzienlijk overschreden. Zelfs bij verlenging met twee weken, zoals toegestaan bij complexe of omvangrijke verzoeken, blijft het maximum van 42 dagen ver onder de gemiddelde doorlooptijd.

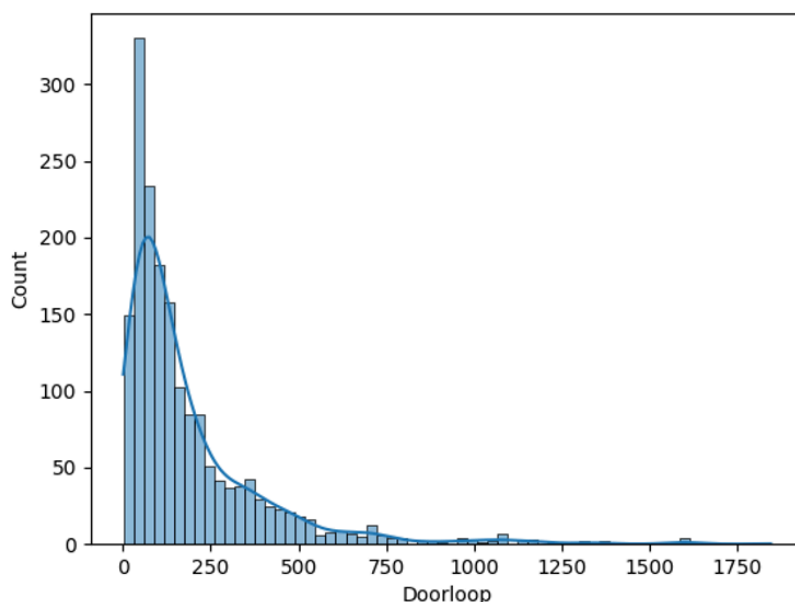
Statistieken doorlooptijden

In onderstaande tabel geven de sleutel statistieken voor de doorlooptijden, uitgesplitst naar de verschillende typen besluiten.

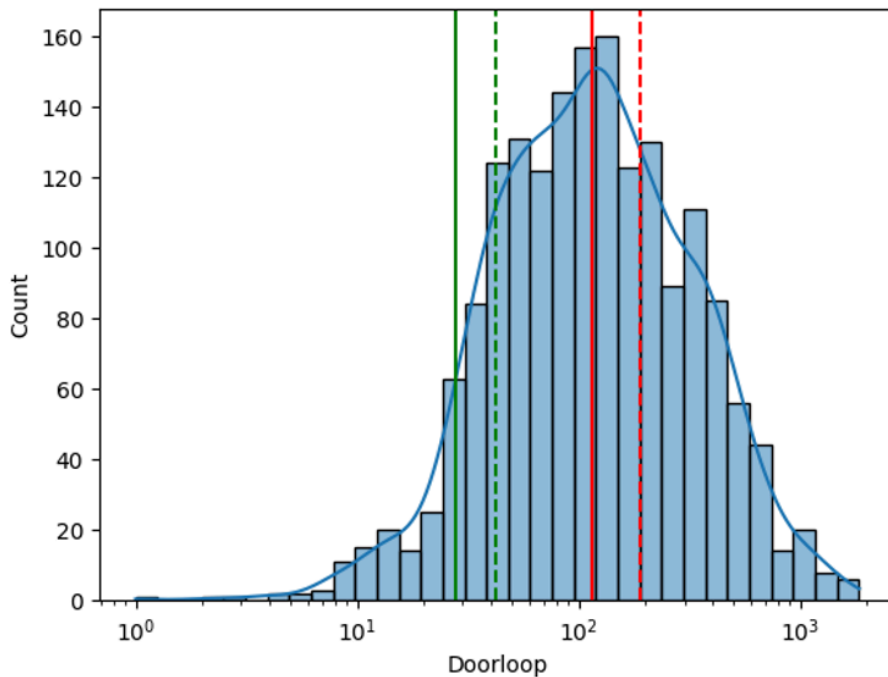
Soort besluit	Aantal	Gemiddelde	Min.	25%	50%	75%	Max.
Dit is het laatste deelbesluit	38	490.1	119	227.2	354.5	604.8	1599
Er wordt niks openbaar gemaakt omdat er geen voor het onderzoek relevante stukken op het ministerie gevonden zijn	179	95.2	1	28	46	100	1082
Verzoek is afgewezen	279	139.6	2	35	65	157.5	963
Verzoek is in 1 keer toegekend	1270	202.8	5	70	131.5	250	1845

Tabel 2: Statistieken doorlooptijden uitgesplitst naar soort besluit.

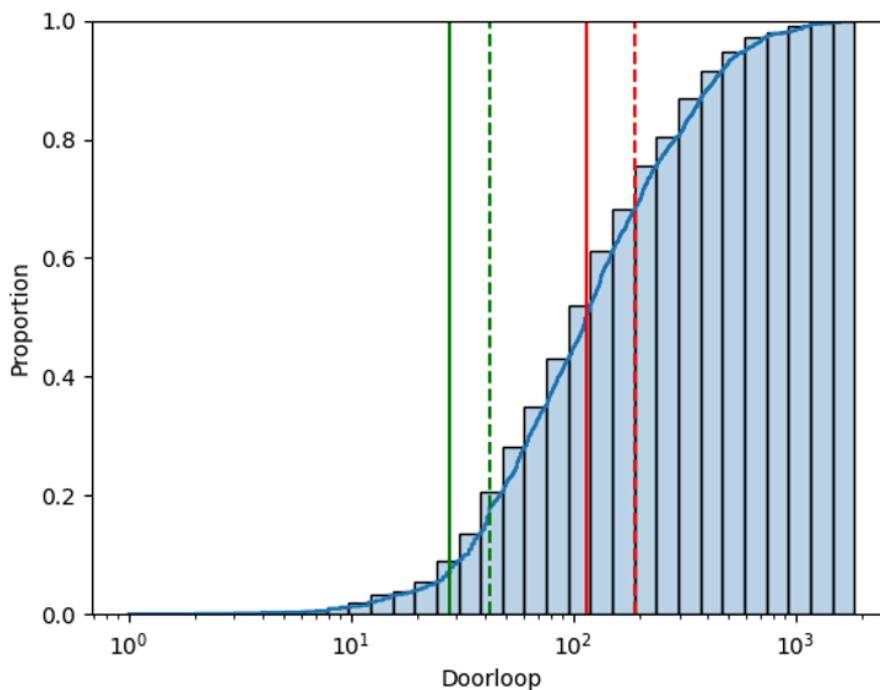
De gemiddelde doorlooptijd voor deze 1766 Woo-besluiten is 188 dagen. De snelste ging in 1 dag, de langzaamste in 1845 dagen. Een kwart was in minder dan 56 dagen beantwoord en de helft in minder dan 115 dagen. Het histogram van alle Woo-besluiten staat in figuur 3. Hier is te zien hoe scheef de doorlooptijden verdeeld zijn. De nadruk komt te liggen op de erg lange uitschieters waar er maar weinig van zijn. We krijgen een inzichtelijker beeld door de tijden op een logaritmische schaal af te drukken. Hier staat voor 10 tot de macht, dus , etc. Dit staat in figuur 4 histogram log schaal. Hier hebben we ook de 28 en 42 dagen-lijn (in groen), en de mediaan en het gemiddelde (in rood) ingetekend. Wat opvalt is dat de verdeling nu wel de vorm heeft van de bekende normaalverdeling, een teken dat de doorlooptijden zelf log-normaal verdeeld zijn. In figuur 5 hebben we het histogram cumulatief geplot. Dit laat zien welk deel van alle Woo-besluiten hooguit zoveel dagen duurt.

Figuur 3. Histogram van de doorlooptijden (N=1766). De verdeling is erg scheef naar rechts.

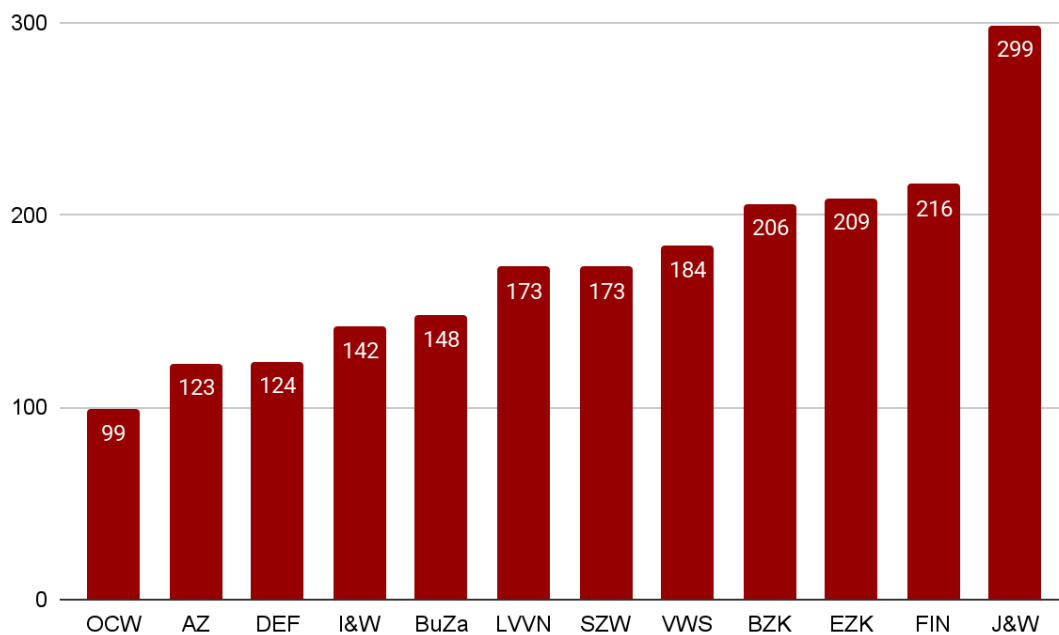
Figuur 4. Hetzelfde histogram van doorlooptijden maar dan met de doorlooptijden in logaritmische schaal. In groen zijn de 28 en 42 dagen lijnen aangegeven. In rood de mediaan en het gemiddelde. De doorlooptijden zijn lognormaal verdeeld. Wat opvalt is dat de modus en mediaan vrijwel gelijkvallen, en het gemiddelde enorm veel hoger ligt.

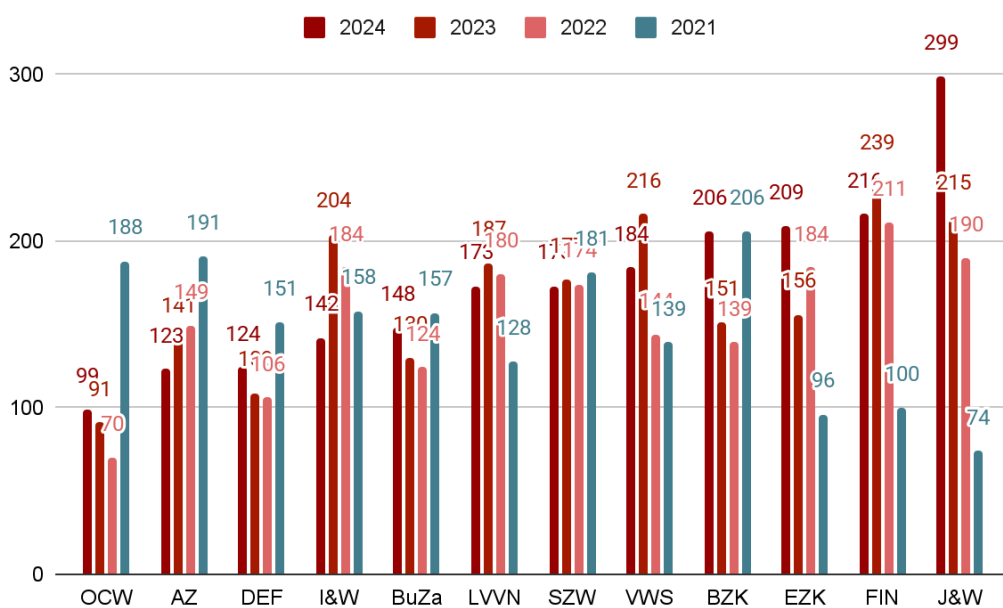
Figuur 5. Hetzelfde histogram van doorlooptijden, maar nu cumulatief. De y-as geeft dus de fractie Woo-besluiten die in hooguit het aantal dagen op de x-as afgehandeld zijn.

Uitgesplitst naar ministeries

De beantwoordingstermijnen van de verschillende ministeries lopen flink uiteen. Net als voorgaande jaren is het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap het snelst, met een gemiddelde doorlooptijd van 99 dagen in 2024. Ook dit is nog altijd ruim boven de maximale termijn van 28 + 14 dagen. Aan de andere kant staat het ministerie van Justitie en Veiligheid, dat er gemiddeld 299 dagen over deed om een Woo-verzoek af te handelen.

Figuur 6. Gemiddeld aantal dagen beantwoording per ministerie in 2024.

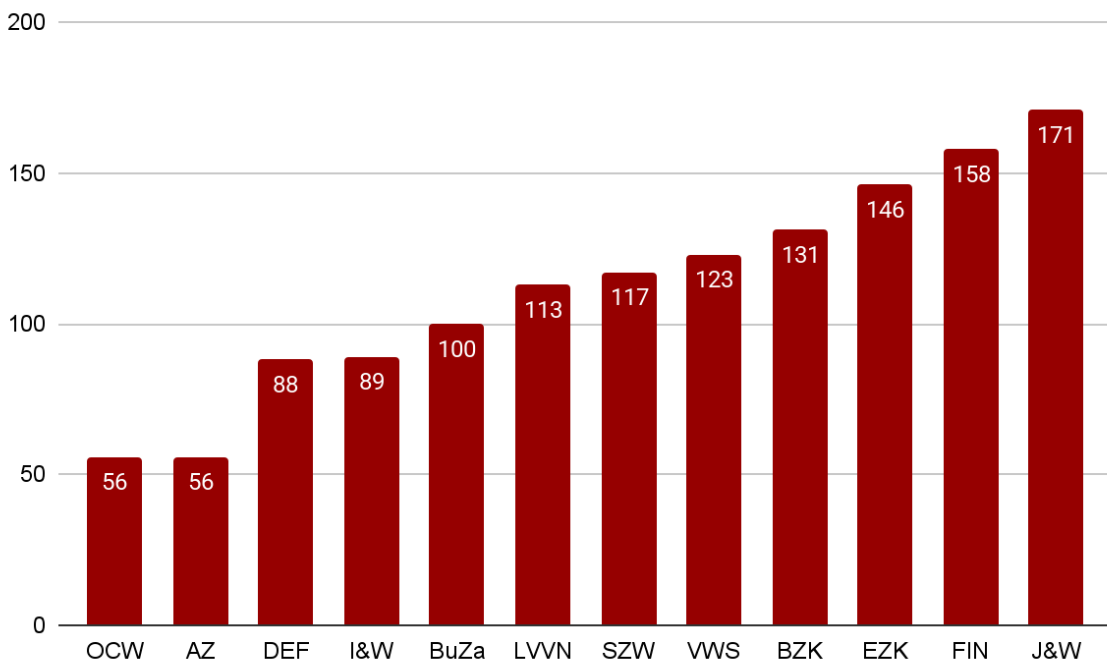

Figuur 7. Gemiddeld aantal dagen beantwoording per ministerie in 2021, 2022, 2023 en 2024.

2.1.3. De mediaan

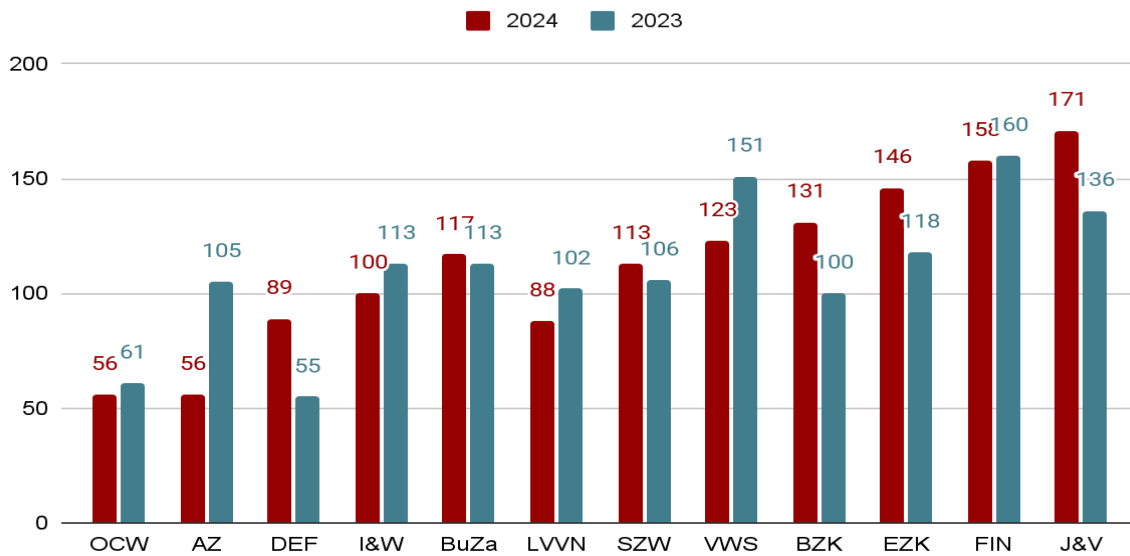
De mediaan van het totale aantal Woo-verzoeken is 115 dagen, en is daarmee nauwelijks gestegen ten opzichte van 2023 (114 dagen). De mediaan geeft het middelpunt van de dataset aan; in dit geval betekent het dat 50% van de verzoeken in minder dan 115 dagen is beantwoord en de andere 50% van de verzoeken in meer dan 115 dagen. De mediaan zegt dus iets over de afhandelingstermijn van de meeste Woo-verzoeken.

In het figuur hieronder is de mediaan doorlooptijd per ministerie in kaart gebracht.

Figuur 8. Mediaan aantal dagen beantwoording per ministerie in 2024.

In het beeld dat dit oplevert zijn de ministeries van Algemene Zaken en OCW met 56 dagen het minst traag en het ministerie van Justitie en Veiligheid met 171 dagen het traagste. Ook de mediaan is overal beduidend hoger dan de wettelijke maximumtermijn.

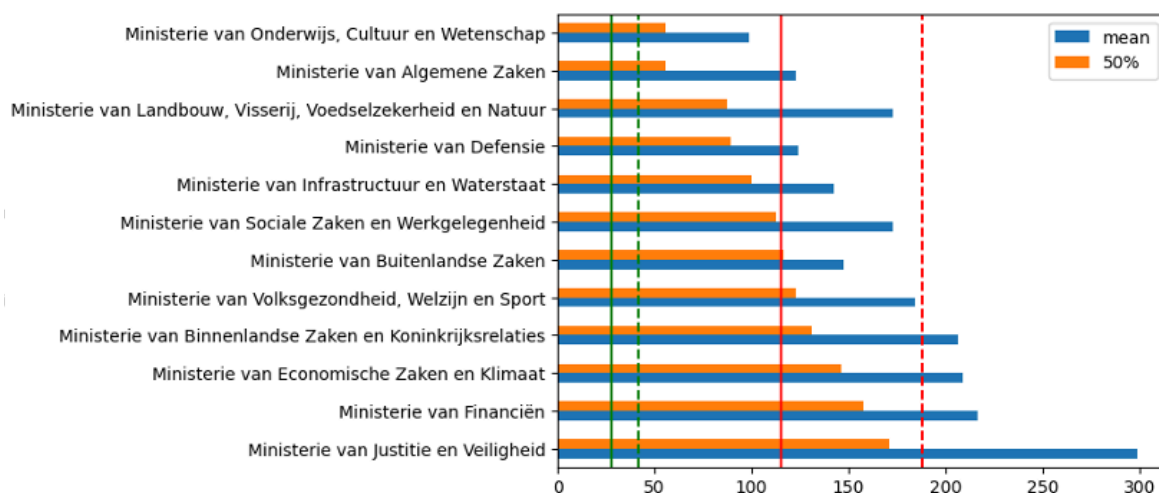

Figuur 9. Mediaan aantal dagen beantwoording per ministerie in 2023 en 2024.

Statistieken uitgesplitst naar ministerie

Naam	Aantal	Gem.	Min.	25%	50%	75%	Max.
Ministerie van Algemene Zaken	46	123	1	34.2	56	171.2	543
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	147	206.2	5	68	131	258.5	1081
Ministerie van Buitenlandse Zaken	88	147.6	7	69.2	116.5	187.5	695
Ministerie van Defensie	95	123.8	4	56	89	133	542
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	105	209.1	7	91	146	270	1222
Ministerie van Financiën	255	216.3	12	70.5	158	333.5	859
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat	181	142.3	16	56	100	175	1360
Ministerie van Justitie en Veiligheid	213	299.2	4	69	171	373	1845
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	378	172.6	8	47	87.5	216.5	1368
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	85	98.8	13	42	56	100	1182
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	69	172.8	28	63	113	190	1321
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	102	184.2	12	72.5	123	215.5	1562

Tabel 3. Statistieken doorlooptijden per ministerie

Figuur 10. Gemiddelde (in blauw) en mediaan (in donkerrood) doorlooptijden per ministerie, geordend op de mediaan. De groene lijnen staan op 28 en 42 dagen, de doorgetrokken en gestippelde rode lijnen zijn respectievelijk de mediaan en de gemiddelde doorlooptijd voor alle Woo-besluiten bij elkaar.

2.1.4. Aandeel buiten wettelijke termijn

Een andere manier om te beoordelen in hoeverre de Rijksoverheid zich aan de wettelijke termijn van de Woo houdt, is te kijken naar het aandeel van de Woo-besluiten dat buiten deze termijn is beslist. Van de 2.022 verzoeken zijn dat er 337, oftewel 83%. Daarmee houden we voor alle Woo-verzoeken rekening met de maximale termijn voor omvangrijke of gecompliceerde verzoeken van 42 dagen. Dit percentage is gelijk gebleven ten opzicht van 2023 en 2022. In 2021 was dat 81%. Als we zouden kijken naar de standaard termijn van 28 dagen zien we dat slechts 151 dossiers daaraan voldoen, hetgeen neerkomt op 7% binnen termijn beantwoord.

In dit cijfer is geen onderscheid gemaakt tussen overschrijding van de termijn met of zonder overleg met de verzoeker. Deze informatie is namelijk niet open en volledig beschikbaar. En ook over de oprechte instemming van de verzoeker met het uitstel bestaan twijfels.

2.1.5. Omvang van Woo-besluiten

Gemiddeld werden per Woo-besluit 251 pagina's openbaar gemaakt. In 2023 waren dit gemiddeld 180 pagina's. Dat is een forse toename van de omvang van het aantal openbaar gemaakte pagina's. Het omvangrijkste Woo-besluit, van 45.833 pagina's, trekt het gemiddelde flink omhoog. Als dat niet meegeteld wordt dan bedraagt het gemiddeld aantal verstrekte pagina's 210.

De mediaan is 30 pagina's. Dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren, terwijl de gemiddelde doorlooptijd toeneemt. Evenals vorig jaar ligt de mediaan aanzienlijk lager, wat erop wijst dat een klein deel van de Woo-besluiten een groot aantal pagina's beslaat. De meeste Woo-besluiten zijn

beperkter in omvang. De helft van de Woo-besluiten beslaat minder dan 30 pagina's. Zelfs de eerste 75% komt op 146 pagina's uit.

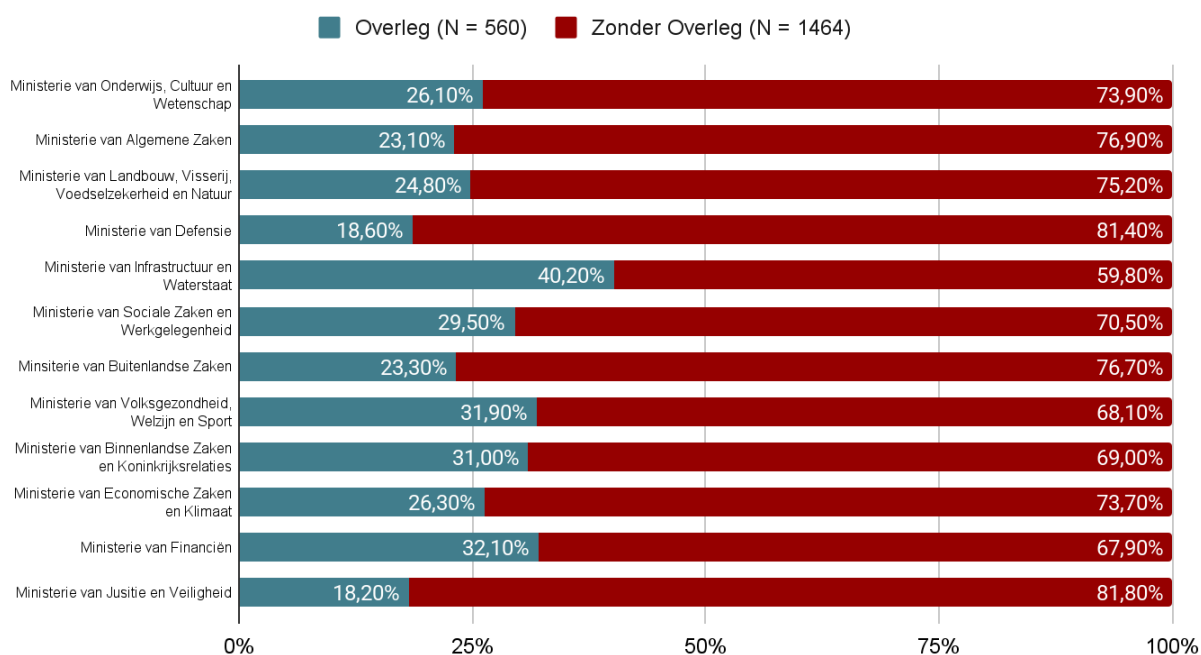
Er is nauwelijks een correlatie waar te nemen tussen de omvang van de Woo-besluiten en de doorlooptijd. Omvangrijke verzoeken worden regelmatig snel afgehandeld terwijl kleine en gerichte verzoeken soms meer dan een jaar in beslag nemen. Dat is opvallend, aangezien de omvang van Woo-verzoeken door de ministeries als belangrijke verklaring wordt aangevoerd voor de lange doorlooptijden.

2.1.6. Overleg

Een belangrijk en nieuw onderdeel van de Woo is het overleg tussen verzoeker en bestuursorgaan. Dit moet er voor de verzoeker toe leiden dat hij/zij sneller en meer gericht de gevraagde informatie ontvangt en moet er voor het bestuursorgaan toe leiden dat er gerichter kan worden gezocht. Een win-winsituatie, maar werkt dat ook in de Woo-praktijk? En hoe vaak wordt er nu overleg gepleegd?

Resultaten Overleg

Uit ons onderzoek blijkt dat in 27,7% van alle Woo-dossiers uit 2024 overleg is gevoerd. Daarbij hebben we gekeken of er in het Woo-besluit staat dat er overleg is gepleegd. Figuur 11 toont de mate van overleg per ministerie en laat verschillen zien tussen de verschillende ministeries. Het ministerie van Economische Zaken voert met 47,6% het vaakst overleg, gevolgd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (40,2%). Aan de andere kant voeren ministeries zoals Defensie (18,6%) en Justitie en Veiligheid (18,2%) het minst vaak overleg. Bij alle ministeries is het aandeel dossiers waarin geen overleg wordt gevoerd groter dan het aandeel dossiers waarin wel overleg plaatsvindt.

Figuur 11. Percentage Woo-besluiten uit 2024 waarin is aangegeven dat er overleg met de verzoeker gepleegd is, per ministerie.

Bekijken we de Woo-besluiten die een overleg noemen nader, dan blijkt dat in 39,1% niet is gespecificeerd welke communicatiemethode is gebruikt tijdens het overleg. Deze categorie omvat situaties waarin termen zoals “preciseren” en “specificeren” worden genoemd, zonder verdere toelichting of vastlegging van het type overleg. Daarnaast wordt in 15,2% van de dossiers melding gemaakt van een gesprek of overleg, waarbij wel wordt aangegeven dat er contact heeft plaatsgevonden, maar zonder duidelijke informatie over de wijze van communicatie. Wanneer de gebruikte methode wel expliciet wordt aangegeven, blijkt e-mail met 25,4% het meest toegepast, gevolgd door telefonisch contact met 16,6%. Andere communicatiemethodes, zoals brieven (2,1%), hoorzittingen (0,9%), vertrouwelijke voorinzage (0,5%) en digitale communicatie (Webex) (0,2%), worden slechts sporadisch gebruikt.

Men zou misschien verwachten dat het voeren van overleg een positief effect heeft op de doorlooptijd. Dat zien we uit deze cijfers echter (nog) niet. Sterker nog, we zien het tegenovergestelde: Woo-besluiten waarin gerept wordt van overleg duren over het algemeen langer. Waarschijnlijk zijn het soort verzoeken waarover overleg gevoerd wordt omvangrijker dan die waarbij overleg (nog) niet gevoerd wordt. Het mogelijke verband tussen het voeren van overleg en de doorlooptijd behoeft duidelijk nader onderzoek.

2.2. Provincies

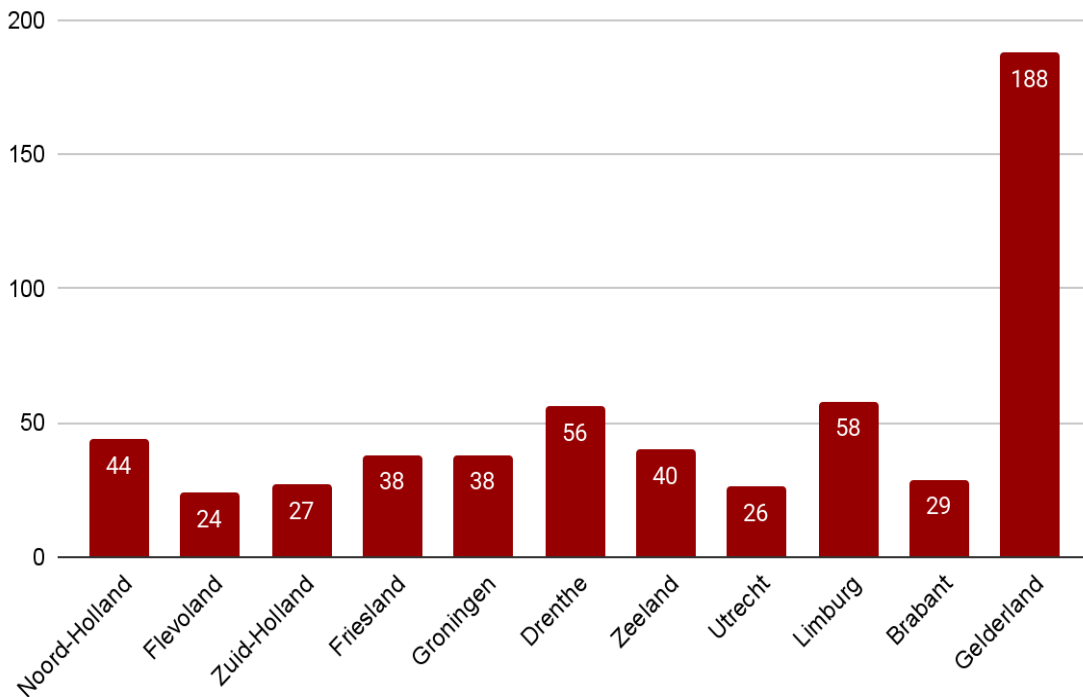
Voor het onderzoek naar Woo-afhandeling van de provincies in 2024 hebben we 11 van de 12 provincies onder de loep kunnen nemen. Alleen de provincie Overijssel heeft geen informatie openbaar beschikbaar gesteld. De informatie van de overige provincies wordt gepubliceerd op websites van de provincies zelf.

De vorm van publicatie wordt bepaald door elke provincie zelf. Dat leidt tot grote verschillen tussen de provincies. Provincies waarbij opviel dat de documentatie zeer incompleet was, waren Utrecht en Gelderland. Zo worden vaak documenten in de inventarislijst opgenomen die vervolgens niet daadwerkelijk worden gepubliceerd. Zeeland viel juist op vanwege de nauwkeurige documentatie. Zo werden zowel de inventarislijst, het verzoek en het besluit in een PDF gezet. Daarnaast werden alle documenten die in de inventarisatielijst werden opgenomen ook daadwerkelijk gepubliceerd. Wanneer er een Woo-verzoek werd gedaan naar een zaak waar eerder al informatie over is gepubliceerd, werd hiernaar gerefereerd in de communicatie met de verzoeker. Wanneer men de opgevraagde documenten niet had, werd het verzoek uitgezet naar het overheidsdepartement dat het document waarschijnlijk wel had.

Zeeland publiceert nauwkeurig; Utrecht en Gelderland publiceren rommelig; Overijssel publiceert niet.

2.2.1. Aantallen Woo-besluiten

In 2024 werden er in totaal door de 11 provincies 569 Woo-verzoeken gepubliceerd. Gemiddeld gaat het om 52 verzoeken per provincie. De hoeveelheid gepubliceerde Woo-verzoeken van Gelderland van 188 besluiten is opvallend. Het daaropvolgende hoogste aantal gepubliceerde besluiten is van Limburg, met een aantal van 58.

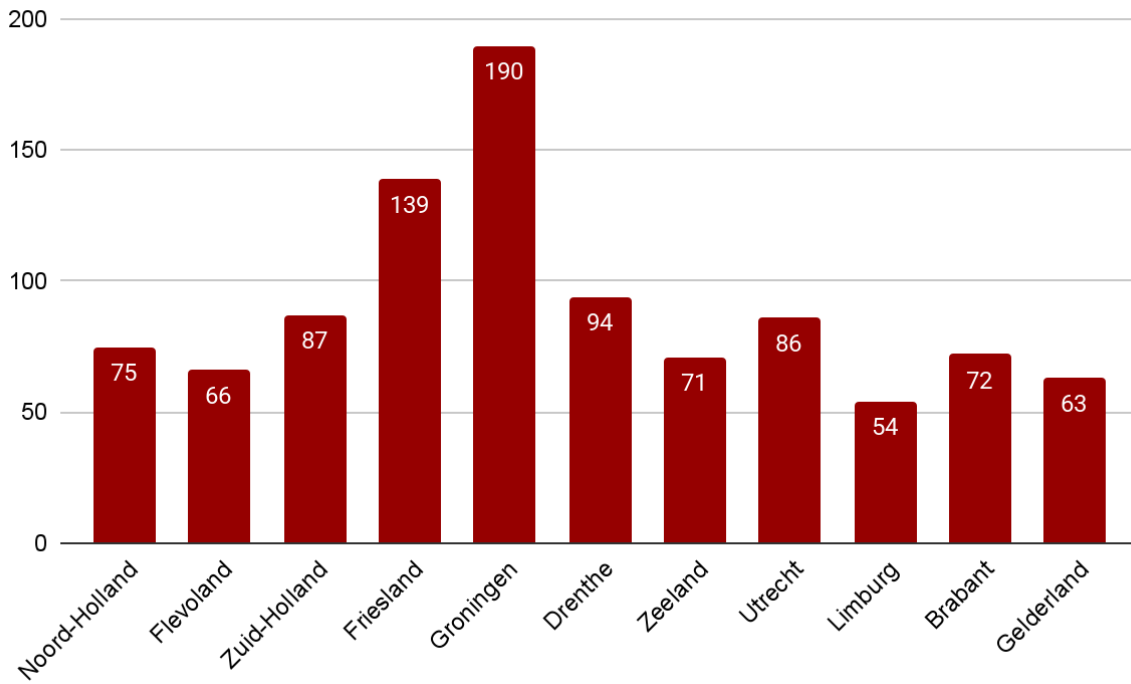

Figuur 12. Aantallen Woo-besluiten per provincie in 2024.

2.2.2. Gemiddeld aantal dagen beantwoording

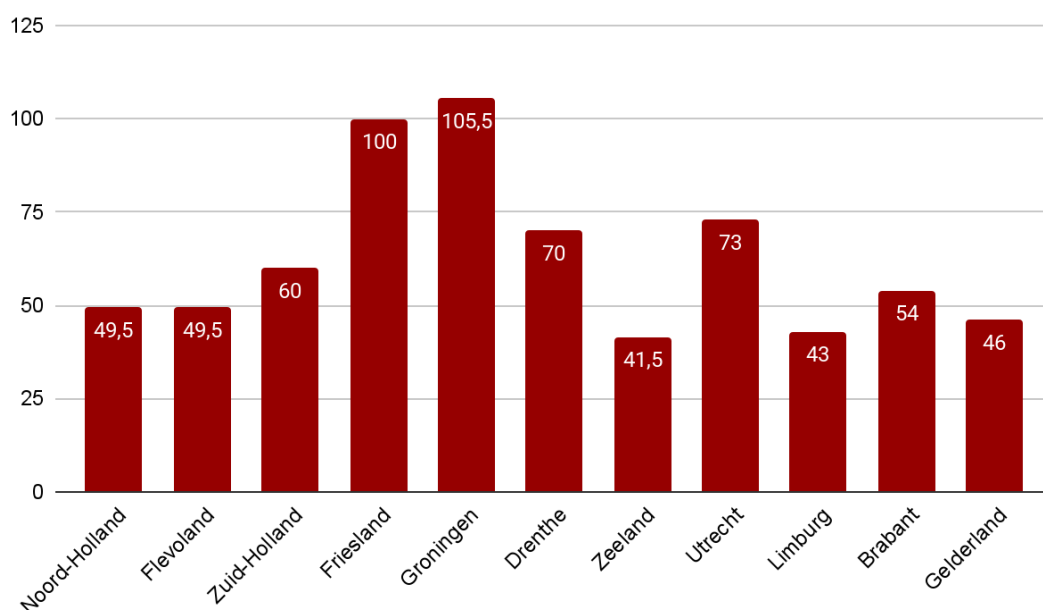
In 2024 hebben de Woo-verzoeken van de provincies een gemiddelde doorlooptijd van 83 dagen. Dit is een groot verschil met de ministeries die een gemiddelde doorlooptijd van 188 dagen hebben. Desondanks wordt de wettelijke maximale termijn van 42 dagen alsnog ruimschoots overschreden door de provincies.

Tussen de provincies zelf zien we ook grote verschillen in de gemiddelde doorlooptijd. Het lukte geen enkele provincie binnen de wettelijke termijn van 42 dagen te blijven. De snelste provincie was Limburg, met een gemiddelde doorlooptijd van 54 dagen. De traagste provincie was Groningen, met een gemiddelde doorlooptijd van 190 dagen. Dit gemiddelde werd sterk beïnvloed door één zeer omvangrijk Woo-verzoek waarbij meer dan 30.000 documenten betrokken waren. Friesland was daarna het traagst, met een gemiddelde doorlooptijd van 139 dagen.

Figuur 13. Gemiddelde doorlooptijden Woo-besluiten per provincie in 2024.

2.2.3. De mediaan

Figuur 14. Mediaan Woo-besluiten per provincie in 2024.

De mediaan van de doorlooptijd van het totaal aantal Woo-verzoeken van de provincies is 54 dagen. Dit betekent dus dat 50% van de Woo-verzoeken in minder dan 54 dagen is beantwoord en 50% in meer dan 54 dagen. Dit geeft een positiever beeld dan het gemiddelde, maar ligt nog steeds boven de wettelijke maximale termijn. Afgaande op de mediaan van 42 dagen is Zeeland de provincie die de Woo-verzoeken het snelste beantwoordt, met een groot verschil ten opzichte van het gemiddelde. Groningen is ook langs de lijn van de mediaan met 106 dagen de traagste provincie.

2.2.4. Omvang van Woo-besluiten

Door de 11 provincies van dit onderzoek zijn er in totaal 183.573 pagina's aan documenten gepubliceerd. Per Woo-besluit werden er gemiddeld 323 pagina's gepubliceerd, met een mediaan van 48 pagina's. Dit bevestigt het beeld wat ook geobserveerd wordt bij de ministeries: dat de meeste Woo-besluiten beperkt zijn in omvang. De helft van de Woo-besluiten bestaat minder dan 48 pagina's.

2.2.5. Overleg

Ook bij de provincies hebben we gekeken of er sprake was van overleg met de verzoeker om het verzoek te verduidelijken. We hebben onderzocht bij hoeveel gevallen er onder bijvoorbeeld de termen "precisering" en "specificeren" verwezen wordt naar het overleg.

We hebben ingezoomd op vier provincies: Groningen (met de langste doorlooptijd) en Zeeland (met de kortste doorlooptijd), aangevuld met Flevoland en Limburg (provincies met een redelijke documentatie). Deze vier provincies hebben in totaal 167 besluiten op Woo-verzoeken gepubliceerd.

Daarvan heeft bij 37 verzoeken overleg plaatsgevonden om tot verduidelijking te komen van het verzoek. Dit is 22%. Dat percentage is nog lager dan bij de ministeries.

We zien dat Woo-verzoeken waar wel overleg heeft plaatsgevonden een hogere doorlooptijd hebben dan de Woo-verzoeken waar geen overleg heeft plaatsgevonden. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de grote complexiteit - en dus de langere doorlooptijd - van de verzoeken.

	Doorlooptijd: Met overleg	Doorlooptijd: Zonder overleg
Aantal	37	128
Gemiddelde	122	83
Mediaan	90	44

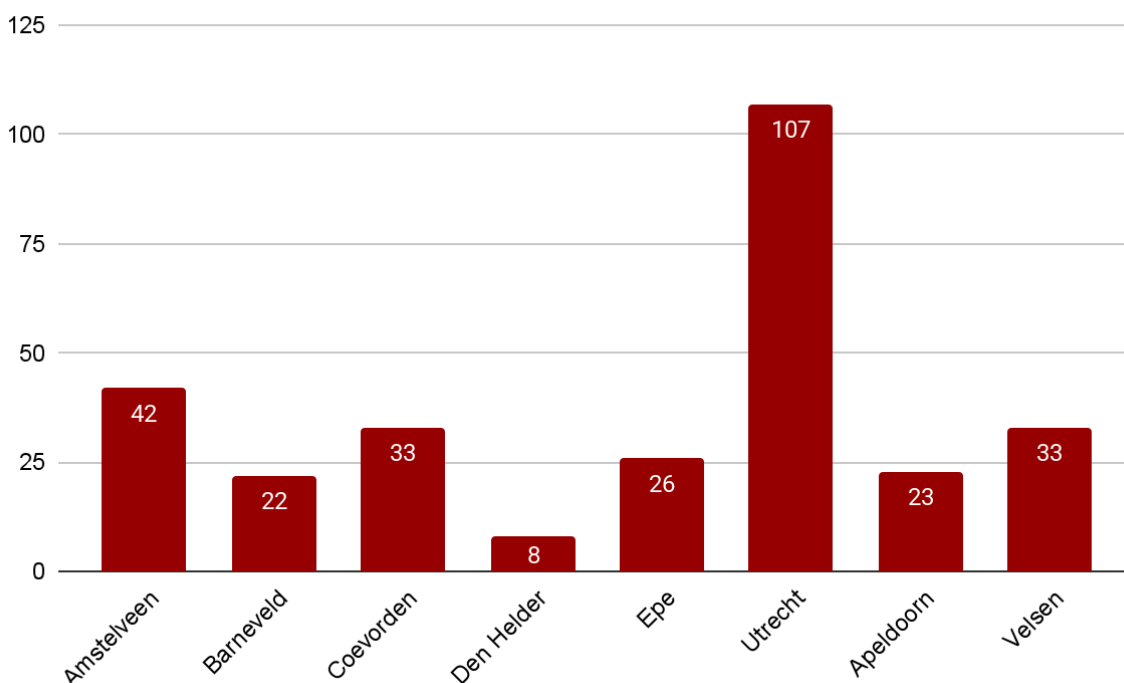
Tabel 4. Doorlooptijden provincies met en zonder overleg.

2.3 Gemeenten

Voor dit onderzoek hebben we acht gemeenten onderzocht, namelijk Amstelveen, Barneveld, Coevorden, Den Helder, Epe, Utrecht, Apeldoorn en Velsen. We hebben deze gemeenten geselecteerd, ten eerste omdat we zowel grote, gemiddelde als kleine gemeenten wilden betrekken. Daarnaast was een criterium dat de gemeenten voldoende Woo-verzoeken hadden gepubliceerd, om zo tot een toereikende omvang van de data te komen.

Verschillende gemeenten publiceren hun Woo-besluiten in een handig overzicht met de datum van ontvangst en van besluit in machineleesbaar formaat. Heel transparant. Dat is helaas niet bij alle gemeenten het geval.

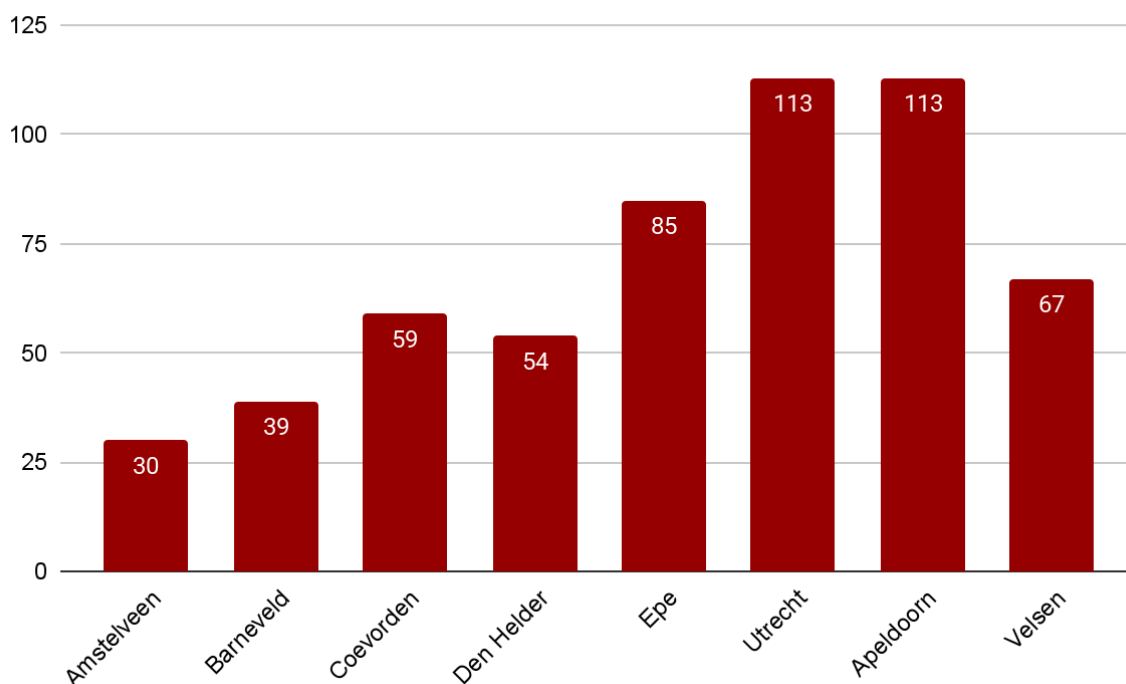
2.3.1 Aantallen Woo-besluiten

Figuur 15. Aantallen Woo-besluiten bij gemeenten in 2024.

Het gemiddeld aantal gepubliceerde Woo-besluiten van de acht geselecteerde gemeenten is 37 per gemeente. We zien dat Utrecht hier met 107 gepubliceerde besluiten ver bovenuit komt; een groot verschil met Den Helder, met een aantal van acht verzoeken. Ook al is Den Helder een stuk kleiner, ook relatief is sprake van weinig Woo-verzoeken. In Utrecht zien we afgerond 1 Woo-verzoek per 3.500 inwoners, terwijl het in Den Helder om 1 Woo-verzoek per 7.000 inwoners gaat.

2.3.2 Gemiddeld aantal dagen beantwoording

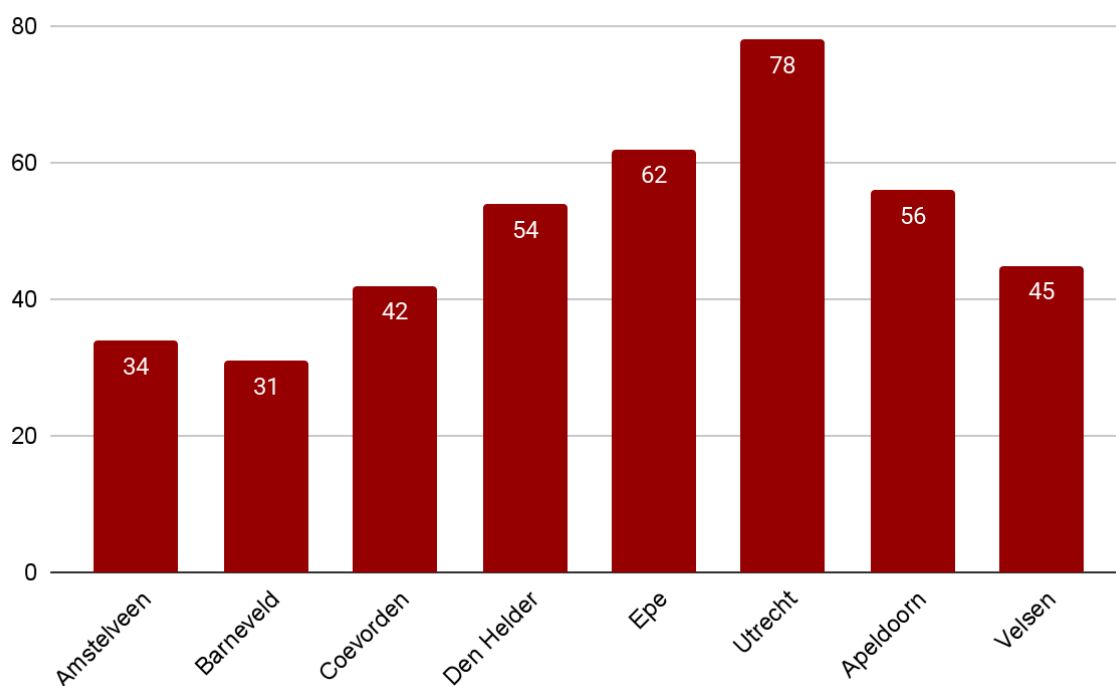

Figuur 16. Gemiddelde doorlooptijden Woo-besluiten bij gemeenten in 2024.

De gemiddelde doorlooptijd van een Woo-verzoek bij de acht gemeenten is 82 dagen; meer dan twee keer zo lang als de wettelijke termijn. De gemeente Utrecht en de gemeente Apeldoorn doen er beiden gemiddeld 113 dagen over. Opvallend was bij de gemeente Utrecht dat er twee kleine Woo-besluiten zijn gepubliceerd van 5 pagina's en 13 pagina's, die achtereenvolgens een doorlooptijd hadden van 438 dagen en 485 dagen. De redenen worden niet vermeld in de besluiten.

Twee gemeenten lukt het om binnen de wettelijke termijn van 42 dagen te blijven. De gemeente met de kortste doorlooptijd is Amstelveen, namelijk 30 dagen. Wellicht dat Amstelveen net als buurgemeente Amsterdam een effectieve Woo-aanpak heeft ontwikkeld (zie paragraaf 3.3.).

2.3.3 De mediaan

Figuur 17. Mediaan doorlooptijden Woo-besluiten bij gemeenten in 2024.

De mediaan van de doorlooptijd van het totaal aantal Woo-verzoeken van de gemeenten in 2024 is 54 dagen. Net als bij de provincies en ministeries zien we dat de mediaan lager ligt dan de gemiddelde doorlooptijd. Aan de hand van de mediaan verandert het beeld van de doorlooptijden van de gemeenten. Barneveld doet het nu sneller dan Amstelveen, met doorlooptijden van 31 en 34 dagen achtereenvolgens. Utrecht en Epe hebben volgens de mediaan de langste doorlooptijden met 78 en 62 dagen. Bij Apeldoorn zien we dat de doorlooptijd aanzienlijk is afgenomen. Dit kan onder andere worden verklaard door enkele Woo-verzoeken met een zeer lange doorlooptijd, waarvan de drie langste doorlooptijden 619 dagen (547 pagina's), 388 dagen (5 pagina's) en 339 (29 pagina's) dagen waren. Bij het laatste Woo-verzoek heeft er geen overleg plaatsgevonden en wordt er geen reden genoemd waarom het afhandelen zo lang heeft geduurd.

2.3.4 Omvang van Woo-besluiten

In totaal werden er in 2024 44.947 pagina's aan documenten gepubliceerd door de acht gemeenten. Per Woo-besluit werden er gemiddeld 144 pagina's gepubliceerd, terwijl de mediaan 35 pagina's was. Ook hier meten we dus weer een groot verschil tussen het gemiddelde en de mediaan van het aantal pagina's.

2.3.5 Overleg

De gemeente die we hebben geselecteerd met de langste doorlooptijd is Apeldoorn en de gemeente met de kortste doorlooptijd is Amstelveen. Deze hebben we aangevuld met Barneveld en Coevorden om te zien of er overleg heeft plaatsgevonden en welk effect dat overleg heeft. In totaal hebben deze

vier gemeenten 125 Woo-besluiten gepubliceerd. Hiervan staat er bij 16 besluiten dat er overleg heeft plaatsgevonden in verband met precisering van het verzoek. Dit komt dus neer op 13%.

We zien in tabel 5 eveneens dat voor de gemeenten geldt dat Woo-verzoeken waarbij overleg plaatsvindt gemiddeld een langere doorlooptijd hebben dan Woo-verzoeken waarbij geen overleg heeft plaatsgevonden. Met overleg is er een gemiddelde doorlooptijd van 118 dagen en zonder overleg 46 dagen. Echter, als we de verschillende gemeenten vergelijken, kunnen we geen verband trekken tussen de doorlooptijd van de gemeenten en de frequentie van overleg bij Woo-verzoeken.

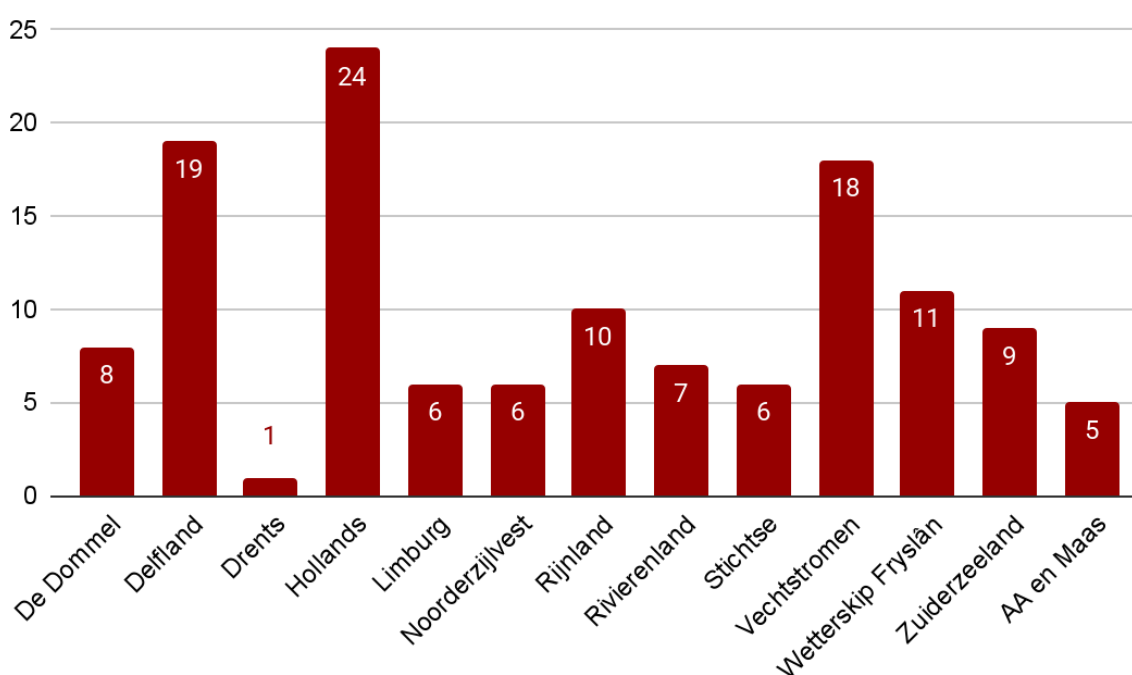
	Doorlooptijd (dagen): Met Overleg	Doorlooptijd (dagen): Zonder Overleg
Aantal	16	109
Gemiddelde	118	46
Mediaan	57	36

Tabel 5. Doorlooptijden in dagen bij 4 gemeenten, met en zonder overleg.

2.4 Waterschappen

Van de 21 waterschappen publiceren 13 hun Woo-verzoeken en -besluiten.¹ Van de 8 resterende waterschappen hebben er 3 aangegeven dat zij nog niet in staat zijn om inzicht te geven in hoe de Woo binnen hun organisatie wordt toegepast. Dit gaat om Rijn en IJssel, Valei en Veluwe en Brabantse Delta. Van de overige 5 waterschappen hebben we geen informatie ontvangen: Amstel Gooi en Vecht, Scheldestromen, Schieland en Krimpenerwaard, Hollandse Delta, Hunze en AA's en Brabantse Delta.

2.4.1 Aantallen Woo-besluiten

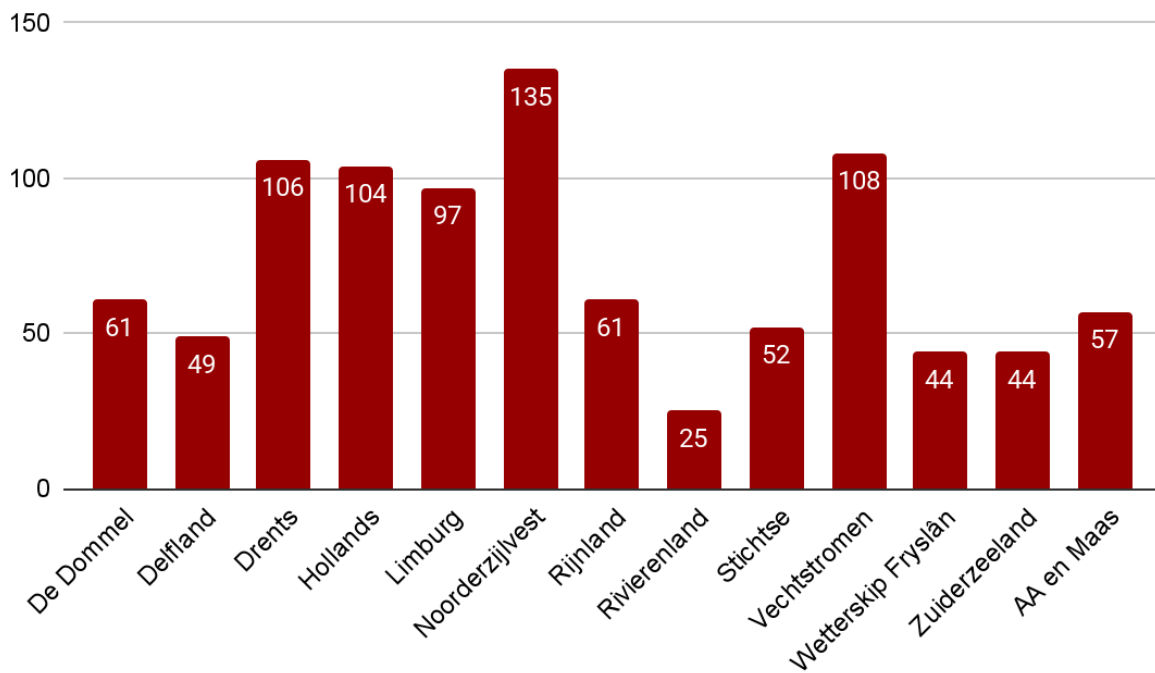

Figuur 18. Aantallen Woo-besluiten van waterschappen in 2024.

In totaal hebben de 13 waterschappen 130 Woo-besluiten gepubliceerd in 2024. Het gemiddelde aantal Woo-verzoeken per waterschap is 10. Het laagste aantal Woo-besluiten is gepubliceerd door Drents Overijsselse Delta, namelijk één verzoek. Het hoogste aantal gepubliceerde Woo-besluiten is 24, door Hollands Noorderkwartier.

¹ De Dommel, Delfland, Drents Overijsselse Delta, Hollands Noorderkwartier, Limburg, Noorderzijlvest, Rijnland, Rivierenland, Stichtse Rijnlanden, Vechtstromen, Wetterskip Fryslân, Zuiderzeeland en AA en Maas.

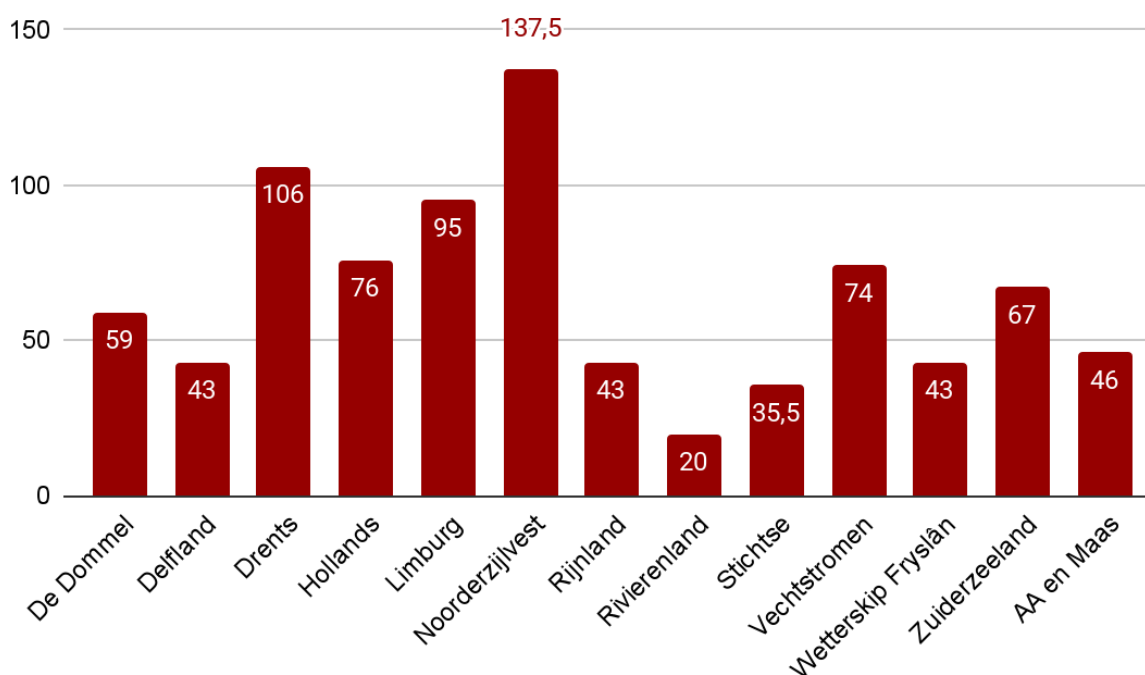
2.4.2 Gemiddeld aantal dagen beantwoording

Figuur 19. Gemiddelde doorlooptijden Woo-verzoeken bij waterschappen in 2024.

In 2024 hebben de Woo-verzoeken van de waterschappen een gemiddelde doorlooptijd van 61 dagen. Tussen de waterschappen zien we een gevarieerd beeld. De traagste waterschappen zijn Noorderzijvest, met een doorlooptijd van 135 dagen, en Vechtstromen, met een doorlooptijd van 108 dagen. Het snelste waterschap is Rivierenland, met een doorlooptijd van 25 dagen. Daarmee is dit waterschap de enige die binnen de wettelijke termijn blijft. Wetterskip Fryslân en Zuiderzeeland komen samen op de tweede plaats, met een doorlooptijd van 44 dagen.

2.4.3 De mediaan

Figuur 20. Mediaan van de doorlooptijden Woo-verzoeken bij waterschappen in 2024.

De mediaan van de doorlooptijd van het totaal aantal Woo-verzoeken van de waterschappen in 2024 is 42 dagen. Dit is precies de wettelijke termijn van 4+2 weken. Dit betekent dat 50% van de gepubliceerde Woo-besluiten binnen de wettelijke termijn vallen en 50% buiten de wettelijke termijn. Het traagste waterschap is vooralsnog Noorderzijlvest, nu met een gemiddelde doorlooptijd van 138 dagen. Daarop volgt nu Drents Overijsselse Delta met een doorlooptijd van 106 dagen. Het snelste waterschap is volgens de mediaan nog steeds Rivierenland met een doorlooptijd van 20 dagen. Daarop volgt nu Stichtse Rijnlanden.

2.4.4 Omvang van Woo-besluiten

In 2024 werden er in totaal 42.652 pagina's aan documenten gepubliceerd door de waterschappen. Per Woo-besluit werden er gemiddeld 328 pagina's gepubliceerd, en de mediaan was 55 pagina's.

2.4.5 Overleg

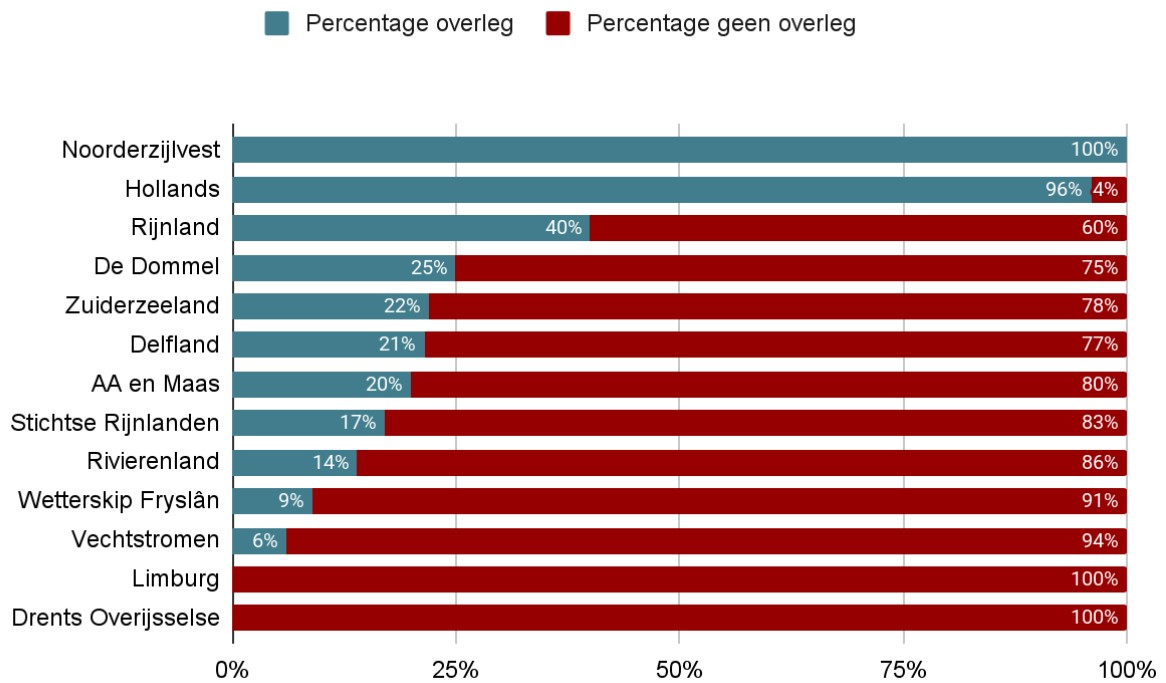
Bij 31% van de Woo-besluiten van waterschappen is sprake van overleg met de verzoeker. Hieronder de uitsplitsing.

Waterschap	Overleg	Totaal	Percentage	Doorlooptijd
De Dommel	2	8	25%	30
Delfland	4	19	21%	27
Drents Overijsselse Delta	0	1	0%	102
Hollands Noorderkwartier	23	24	96%	55
Limburg	0	6	0%	39
Noorderzijvest	6	6	100%	37
Rijnland	4	10	40%	57
Rivierenland	1	7	14%	21
Stichtse Rijnlanden	1	6	17%	57
Vechtstromen	1	18	6%	94
Wetterskip Fryslan	1	11	9%	40
Zuiderzeeland	2	9	22%	76
AA en Maas	1	5	20%	53

Tabel 6: Waterschappen doorlooptijden en overleg

	Doorlooptijd (dagen): Met Overleg	Doorlooptijd (dagen): Zonder Overleg
Aantal	42	85
Gemiddelde	73	51
Mediaan	50	33

Tabel 7: Waterschappen doorlooptijden met en zonder overleg

Figuur 21. Aandeel overleg bij Woo-verzoeken waterschappen.

[3] De praktijk achter de cijfers

3.1. Woo-dashboard: een goede stap, maar er is nog een lange weg te gaan

Sinds begin 2025 is Nederland een dashboard voor de afhandeling van informatieverzoeken onder de Wet open overheid (Woo) rijker. Het [dashboard](#) geeft informatie per kwartaal over de afhandeling van Woo-verzoeken door de Rijksoverheid.

Open State en IMI dringen al jaren aan op goede data over het afhandelen van Wob- en Woo-verzoeken. Overheden, met name de Rijsoverheid, zijn traag met het beantwoorden van de verzoeken en overschrijden notoir de eigen wettelijke termijnen. IMI en Open State doen nu ieder jaar onderzoek naar de afhandeling van Wob/Woo-verzoeken. Daartoe verschenen de rapporten Ondraaglijk Traag (2022, over 2021), Matglas (2023, over 2022) en Blaadjes op het spoor (2024, over 2023). Want duidelijk inzicht is een belangrijke stap in de goede richting. Daarom juichen Open State en IMI het Woo-dashboard toe. Tegelijkertijd is het slechts een stap en is er veel ruimte voor verbetering. Daarom hebben we dit jaar toch weer een rapport gemaakt.

Wij constateren de volgende verbeterpunten voor het Woo-dashboard:

Maak doorklikken mogelijk

Vanuit het dashboard moet je kunnen doorklikken naar de achterliggende data. Dat is nu nog niet mogelijk. Doorklikken naar de Woo-besluiten zelf lijkt een logische volgende stap.

Maak meer informatie beschikbaar

Er is nu geen additionele informatie, die veel kan zeggen over de Woo-verzoeken, zoals de omvang van de verzoeken/beantwoordingen. Neem die informatie ook op.

Blaas het aantal verzoeken niet op

Volgens het dashboard zijn er in Q1-3 2024 3745 Woo-verzoeken. Dit zijn nieuwe en lopende verzoeken in deze periode. Narekenen vanuit de tabellen laat zien dat van deze 3745 verzoeken er in die periode van januari tot en met september slechts 2321 nieuwe verzoeken binnen zijn gekomen. Dat maakt uit want het lijkt nu alsof er ruim 60% meer verzoeken werden gedaan en dat is relevant in de discussie over de uitvoeringslast van de Woo.

Zorg dat de cijfers kloppen

In het Woo-Dashboard staat dat er in de periode 1 januari – 30 september 2024 in totaal 1.713 Woo-verzoeken zijn afgerond met een besluit. “Dit is het aantal Woo-verzoeken waarover een beslissing is genomen in deze periode. Soms gebeurt dit in delen. Het Woo-verzoek is pas helemaal klaar als het laatste deelbesluit is genomen.” Als we echter op Rijksoverheid.nl kijken, dan is het aantal gepubliceerde Woo-besluiten in deze periode 1.490. Daarin zijn ook als afzonderlijk besluit opgenomen de ‘deelbesluiten’ en de ‘besluiten op bezwaar’. Naar schatting zijn dat ongeveer 100 besluiten. Kortom, óf ruim 300 Woo-besluiten zijn om onduidelijke redenen niet gepubliceerd, óf in de periode 1 januari – 30 september 2024 zijn in totaal 1.390 Woo-besluiten genomen (in plaats van de 1.713 Woo-besluiten als genoemd in het Woo-dashboard).

Haal de doorverwijzingen er uit

De categorie “Waarvan afgerond zonder besluit” blijkt een samengesteld begrip. Dit betreft Woo-verzoeken die zijn ingetrokken door de verzoeker, doorverwezen naar een ander bestuursorgaan of waarbij door een andere reden geen besluit nodig was. Een ingetrokken Woo-verzoek betekent een Woo-verzoek minder, maar wordt nog steeds meegerekend in het totaal aantal Woo-verzoeken. Een doorverwijzing naar een ander bestuursorgaan vormt daar een instroom van het ontvangende ministerie. Daarmee worden deze doorstroom-verzoeken dubbel geteld in het aantal ontvangen Woo-verzoeken. Hier ontstaat nu een vertekend beeld van de werkvoorraad en het aantal Woo-verzoeken.

Omdat we niet kunnen zien hoe groot het aantal doorverwijzingen is en hoeveel er ingetrokken zijn, is het effect op het totaal niet goed in te schatten. Maar om een indicatie te geven: Als de helft van de categorie “afgerond zonder besluit” een doorverwijzing is dan wordt het totaal aantal nieuwe Woo-verzoeken 17% hoger gepresenteerd dan het werkelijk is.

Maak een indicator voor de werkvoorraad

Belangrijke informatie voor het monitoren van de afhandeling van Woo-verzoeken door de ministeries is of de werkvoorraad groeit of krimpt per kwartaal. Deze is te maken, maar staat niet op het dashboard. Bij narekenen valt op dat het ministerie van Financiën als enige nu twee kwartalen bezig is om de werkvoorraad te verkleinen en daarmee voorzichtig op de goede weg lijkt.

Gemiddelde afhandeltijd wekt verwarring.

In de toelichting van het Woo-dashboard staat: De gemiddelde afhandeltijd is het aantal dagen tussen de ontvangstdatum van een Woo-verzoek en de datum van het besluit waarmee het Woo-verzoek wordt afgerond. Op een andere plek staat: ‘De dagen waarop een opschorting (pauze) plaatsvond, tellen niet mee.’ Dit zorgt voor verwarring en voor een veel te rooskleurig beeld. Een verzoeker kan onder druk gezet worden om akkoord te gaan met opschorting. Volgens het Woo-dashboard is de gemiddelde afhandeltijd 148 dagen, terwijl volgens onze tellingen deze afhandeltijd gemiddeld 188 dagen bedraagt. De verzoeker wil gewoon binnen de wettelijke termijn de informatie waar zij of hij recht op heeft.

3.2. Openbaarmaking

In deze sectie kijken we naar de manier van openbaarmaking van de besluiten na een Woo-verzoek. We behandelen drie kernzaken van die openbaarmaking:

1. Hoe goed is het overzicht op het Platform voor **Open Overheidsinformatie** open.overheid.nl?
2. In hoeverre **voldoen** de gepubliceerde stukken **aan de eisen** die daarvoor in de Woo [artikel 2.4 lid 3](#) genoemd worden, namelijk “in een voor hergebruik beschikbare vorm die voldoet aan de voorwaarden van de [Wet hergebruik van overheidsinformatie](#)”?
3. **Hoe makkelijk** is het een specifiek Woo-besluit dat in een artikel in een krant genoemd wordt **terug te vinden**?

Net als in de rest van dit rapport bekijken we Woo-besluiten van ministeries genomen in 2024.

Woo besluiten op open.overheid.nl

Het platform open.overheid.nl is de plek waar in de toekomst alle actief en passief onder de Woo openbaar gemaakte stukken terug te vinden moet zijn. Op dit moment worden daar al de besluiten op Woo-verzoeken bij de ministeries gepubliceerd. Voor ons onderzoek wilden we dus, net als vorig jaar, hier alle Woo-dossiers ophalen. Echter, als we die [opvragen voor heel 2024](#) krijgen we slechts 308 hits, alleen uit januari en februari. Na de schrikkelidag is er geen enkel Woo-dossier meer gepubliceerd op open.overheid.nl. De [zoekvraag naar Woo-dossiers vanaf 1 maart](#) levert op open.overheid.nl precies nul hits op.

Wij hebben deze *bug* in oktober aan KOOP gemeld, en daarna nog verschillende malen, maar er was op 7 maart 2025 (nog) niets veranderd. We concluderen dat open.overheid.nl haar rol als Platform voor Open Overheidsinformatie niet goed waarmaakt.

Zijn Woo dossiers doorzoekbaar, toegankelijk, en herbruikbaar?

In ons *Blaadjes op het spoor* rapport over 2023 hebben we een hoofdstuk opgenomen over het FAIR publiceren van Woo-dossiers. Dit was destijds een groot probleem², en daar is eigenlijk niet veel aan veranderd. Het gebruik van zwartlaksoftware zorgt ervoor dat gepubliceerde stukken vaak niet of slecht machineleesbaar zijn, daardoor vaak niet of lastig terug te vinden zijn, en veelal ontoegankelijk voor burgers met een visuele beperking en slecht herbruikbaar zijn³.

De Universiteit van Amsterdam heeft samen met IMI en het Nationaal Archief op een ludieke wijze met behulp van een *FAIR beslisnota en Woo-besluit challenge*⁴ geprobeerd de ministeries te bewegen om in ieder geval de brieven met het besluit op een Woo-verzoek op adequate wijze volgens [artikel 2.4.3](#) van de Woo te publiceren. Deze uitdaging moest gestopt worden omdat de besluiten niet meer

² ACOI (Feb 2024) Onderzoeksrapport naar de digitale toegankelijkheid van documenten die de overheid publiceert onder de Woo. Maarten Marx, 2024, <https://www.acoi.nl/actueel/nieuws/het-moet-en-kan-beter/>.

³ iBestuur (Feb 2024) Zwartlakken maakt meer kapot dan je lief is. Maarten Marx, 2024, <https://ibestuur.nl/artikel/zwartlakken-maakt-meer-kapot-dan-je-lief-is/>.

⁴ <https://wooverheid.nl/2024/03/15/nationaal-archief-fair-beslisnota-uitdaging/>

op datum te vinden waren op open.overheid.nl. Maar anekdotisch bewijs laat zien dat er nog steeds ontoegankelijke en niet terugvindbare besluiten worden gepubliceerd. Zo bevat het [Woo besluit van 31 mei 2024](#)⁵ gepubliceerd door het ministerie van Algemene Zaken geen enkel machineleesbaar woord. Dit betekent dat 1) voorleessoftware gebruikt door mensen met een visuele beperking niets zal uitspreken, 2) met Control F zoeken in het document op woorden die er duidelijk instaan geen hit oplevert, en 3) dit document via Google niet of zeer lastig terug te vinden zal zijn, ook al gebruikt de zoektoestel stukjes tekst die er letterlijk instaan⁶.

Woo verzoeken terugvinden

Op 9 januari 2025 is op de site van de Volkskrant gezocht op [woo](#). We zijn van boven naar beneden gegaan en hebben de eerste 5 hits waar echt over een Woo-verzoek en besluit gesproken werd bekeken. In dit mini onderzoekje wilden we kijken hoe makkelijk het is om een Woo-besluit dat in de media genoemd wordt op het internet terug te vinden.

We hebben op drie manieren gezocht steeds met een zoekterm gebaseerd op de kop van het artikel of de zin waarin het Woo-besluit genoemd werd. We zochten op open.overheid.nl met restrictie op Woo-dossiers, en op 2 manieren met Google: met de query woo plus de zoekterm, en alleen de zoekterm maar dan met de restrictie op resultaten van de site open.overheid.nl.

Google zoeken met de site restrictie leverde geen één keer de gewenste resultaten. Gewoon zoeken met Google leverde in 4 van de 5 gevallen de gewenste Woo-besluiten op, maar dan op de site rijksoverheid.nl, en nooit op de site open.overheid.nl. Dit waren steeds ook de bovenste hits en werkt dus erg goed. Direct zoeken op open.overheid.nl leverde in 4 van de 5 gevallen wel het gewenste dossier in de bovenste hits op, maar vaak wel in een lijst met heel veel resultaten. Ook is het verwarrend dat deelbesluiten niet gebundeld zijn, of dat veel verschillende resultaten enorm veel op elkaar lijken of zelfs identiek zijn⁷.

Onze conclusie is dat het redelijk makkelijk is om via Google een Woo-dossier waarover men in de krant leest terug te vinden. Wel wordt die dan op de site rijksoverheid.nl en niet op het Woo platform open.overheid.nl gevonden. Aangezien stukken na verloop van tijd van rijksoverheid.nl verdwijnen is dit vervelend als men oudere Woo-dossiers zoekt. Iets terugvinden via de zoekfunctie op open.overheid.nl lukt ook nog wel, maar is een stuk verwarrender door de vaak vele resultaten in combinatie met het niet kunnen zoeken met *phrase queries*, en de gebruikersonvriendelijke zoekresultaten pagina.

⁵ <https://open.overheid.nl/documenten/a1afa909-d480-47cc-bf7e-c4710f80819b/file>

⁶ De zoekvraag "[betrekking tot de rechtzaak over de avondklok](#)" leverde op 9 januari 2025 op Google nul hits op. Deze frase staat exact zo in [het besluit op open.overheid.nl](#).

⁷ Zoals bij het zoeken naar Woo besluiten over de [doorstroomtoets](#), https://open.overheid.nl/zoekresultaten?informatiesoort=c_4f50ca9c&text=doorstroomtoets.

3.3. Groeten uit Amsterdam: Tien tips voor een effectieve Woo-aanpak

Kan een Woo verzoek sneller worden afgehandeld? De gemeente Amsterdam laat zien dat het kan. In 2019 duurde de afhandeling van een Woo-verzoek daar gemiddeld 137 dagen, in 2023 was dit teruggebracht naar 63 dagen. Wat kunnen we leren van hun aanpak? Tien tips en aanbevelingen voor een effectieve Woo-aanpak:

1. De ontvangen Woo-verzoeken worden elke dag in de triage toegewezen aan de directie en de Woo-coördinator die het verzoek oppakt.
2. De verzoeker wordt altijd gebeld om de vraag van het Woo-verzoek helder te krijgen. Daarbij worden ook afspraken gemaakt over de levering. Voor verzoekers is snelheid van afhandeling vaak belangrijker dan de omvang van het verzoek.
3. Commitment van de top. Het college van B&W en de ambtelijke top vindt dit echt belangrijk en stuurt erop.
4. Organiseer het afhandelen van Woo-verzoeken goed. Dat betekent in Amsterdam een stedelijk team die vanuit een centrale positie sturing geeft op het afhandelen van verzoeken.
5. Een helder en eenvoudig proces voor de afhandeling, rollen en taken zijn duidelijk. Iedereen weet wat hij/zij moet doen. Er is een heldere governance.

Van 137 dagen naar 63 dagen doorlooptijd

6. Investeer in goede hulpmiddelen zoals software voor ontdebellen, lakken e.d.
7. Bewustwording en kennis: zorg dat het gesprek over openbaarheid loopt.
8. De procesregisseur monitort de voortgang van de afhandeling en stuurt bij waar nodig. Als de afhandeling stagneert dan is soms escalatie nodig.
9. De afhandeling wordt ondersteund door een eenvoudig volgsysteem, met transparantie over de status, de workload en een dashboard.
10. Accepteer dat het bovenstaande misschien niet direct en altijd lukt. maar laat dat je er niet van weerhouden om ambitieus te zijn en openlijk op tekortkomingen en weerstanden te blijven reflecteren met je omgeving.

Naschrift vanuit Amsterdam:

“Nu lijkt het net of wij alles op orde hebben en dat is zeker niet het geval. We zetten stappen en kunnen nog steeds veel leren. Bijvoorbeeld: onderzoek als organisatie voortdurend of je niet al veel meer openbaar kunt maken voordat een Woo verzoek komt. En stel de behoefte van de verzoeker centraal; regelmatig gaat het hem niet zozeer om meer informatie, maar om een antwoord.”

3.4. Nog meer tips voor een effectieve afhandeling van Woo-verzoeken: het Woo Witboek

Inleiding

Woo-verzoeken worden dus traag – en zelfs steeds trager – afgehandeld, terwijl er in Nederland vergeleken met omliggende landen weinig verzoeken worden ingediend. En dat leidt tot een groeiende kloof tussen verzoeker en bestuur en tot wantrouwen tussen maatschappij en overheid. Maar er zijn – naast het hier voor beschreven voorbeeld van de gemeente Amsterdam - lichtpuntjes. Want de Woo-invoeringstoets constateerde ook ‘een opmerkelijke overeenstemming’ tussen de indieners van de verzoeken en de ambtenaren die deze verzoeken afhandelen. Beide groepen hebben de wens om *best practices* in te voeren: werkwijzen die werken. Bijvoorbeeld als het gaat om het contact en de afstemming met journalisten en andere burgers. (Onderzoeks)journalisten werken dagelijks met de Woo en weten welke best practices zich in de praktijk hebben bewezen. Om de uitvoering te verbeteren en snelheid te winnen. Die best practices hebben journalisten samen met Open State Foundation samengebracht in het Woo Witboek dat begin 2025 is uitgebracht. Deze gids voor Woo-behandelaars kan leiden tot een lagere werklast voor ambtenaren en meer openbaarheid voor de maatschappij.

De best practices in het kort op een rij:

1. Een Woo-verzoek is vaak niet nodig

Journalisten zijn niet altijd uit op bergen documenten om gedetailleerde reconstructies mee te maken. Vaak hebben ze concrete vragen. Een helder ja of nee kan dan al voldoende zijn. En anders een interview of een wat diepgaander schriftelijk antwoord.

Het verkennen van deze mogelijkheden kan een Woo-verzoek overbodig maken en daarmee tijd besparen. Of door meer informatie actief openbaar en goed vindbaar te maken. Juist als het gaat om gevoelige en actuele dossiers: zaken waar maatschappelijke – en dus journalistieke – belangstelling voor is.

En als een journalist concrete vragen heeft, beantwoord deze dan ruimhartig. Stuur bij voorkeur een document mee ter onderbouwing. Dit kan ervoor zorgen dat een journalist geen Woo-verzoek hoeft in te dienen, omdat hij al antwoord heeft.

Een open houding en meedenken met wat een journalist wil en nodig heeft, werkt vaak het beste. Welke concrete punten kunnen zo snel mogelijk worden beantwoord, en op welke manier? De gezamenlijke conclusie kan ook zijn dat een Woo-verzoek niet de beste uitkomst is.

2. Maak de afhandeling professioneler en onafhankelijker (oftewel: geef Woo-professionals de ruimte)

Het afhandelen van Woo-verzoeken is een vak. De vakmensen moeten de verantwoordelijkheid en het vertrouwen krijgen om Woo-verzoeken te behandelen.

Goede zoekspecialisten schrikken niet terug van een omvangrijk Woo-verzoek, maar vinden het een uitdaging om samen met de verzoeker de informatie te verzamelen en te filteren. Juristen die hun vak verstaan vinden het interessant om te zoeken naar slimme oplossingen waarbij ze zo min

mogelijk hoeven weigeren en er toch geen vitale belangen geschaad worden. En bij professionele Woo-behandelaars en Woo-coördinatoren zie je dat het uitgangspunt van ‘openbaar, tenzij’ voor hen vanzelfsprekend is.

Steeds meer bestuursorganen tuigen afdelingen Openbaarheid, groot en klein, met vakmensen op. De volgende stap is hen – formeel of informeel - ook het vertrouwen geven om beslissingen te nemen.

3. Even bellen om onduidelijkheden op te helderen

‘Wat zoek je nou eigenlijk?’ Dit is een simpele maar belangrijke vraag na ieder Woo-verzoek waarvan de inhoud of bedoeling voor de ontvanger niet direct duidelijk is. Het scheelt veel tijd als een ambtenaar meteen even de telefoon pakt als er in het begin iets niet helemaal duidelijk is.

4. Zorg dat een Woo-functionaris makkelijk kan zoeken

Woo-ambtenaren hebben zelf meestal geen toegang tot de documenten waar in een Woo-verzoek om wordt gevraagd. Ze moeten hiervoor te rade gaan bij de betrokken beleidsambtenaren. De zoektocht naar documenten begint dan ook veelal met een mailtje van de Woo-ambtenaar aan tientallen medewerkers om te vragen of zij alle documenten bij elkaar willen sprokkelen. Dat is niet meer van deze tijd en legt een te groot beslag op de tijd van beleidsambtenaren.

Zorg er daarom voor dat juristen ICT-ondersteuning krijgen om sneller te kunnen zoeken. In Groningen pakken ze dat nu al zo aan. Een informatiebeheerder inventariseert welke ambtenaren betrokken waren bij het onderwerp van het Woo-verzoek. Met hun toestemming plaatst hij vervolgens hun hele mailbox in een documentensysteem om razendsnel te kunnen zoeken naar de juiste documenten. Ambtenaren waren hier in het begin nogal huiverig voor, totdat ze ontdekten hoeveel tijd dit hen bespaarde.

De genoemde werkwijze, waarbij alle mogelijk relevante informatie wordt samengevoegd en vervolgens gefilterd door middel van slimme IT-oplossingen, is bekend komen te staan als de ‘Groningse aanpak’.

5. Betrek de verzoeker bij het selecteren van documenten

Zodra alle mogelijke documenten zijn geïntariseerd, begint het verfijnen. De eerste zoekslag zal namelijk veel ruis opleveren. Documenten die vanwege een bepaalde zoekterm naar boven komen, maar niets met het verzoek te maken hebben.

Wie kan er bij dat verfijnen beter helpen dan de verzoeker zelf? Je kunt het probleem natuurlijk aan hem of haar voorleggen door middel van een concretiseringsgesprek (zie tip 6), maar het is ook een idee om de verzoeker te betrekken bij het inventarisatieproces zelf. Die weet immers precies waar hij of zij naar zoekt en wat kan worden weggelaten. Daarom is het belangrijk om de indiener van het Woo-verzoek zo veel mogelijk te betrekken bij het selecteren van relevante documenten. Samen met de informatiespecialist kunnen gerichte zoektermen worden opgesteld om de juiste documenten uit de grote datasets te filteren.

Bij de Groningse aanpak wordt het inventarisatieproces gezamenlijk uitgevoerd, waardoor de hoeveelheid documenten die de jurist moet beoordelen, snel tot een minimum wordt beperkt.

Daarnaast schept deze werkwijze vertrouwen, omdat de verzoeker zelf heeft meegezocht. Dit voorkomt onduidelijkheden over de omvang en diepgang van de zoekactie, en helpt eventuele bezwaren of beroepen te voorkomen.

6. Voer een concretiseringsgesprek

‘Doe mij maar alles over...’ zijn misschien wel de meest gevreesde woorden die een Woo-jurist kan horen. Journalisten sturen zo’n breed verzoek niet uit kwaadwillendheid, maar uit onwetendheid. Voor een buitenstaander is het lastig te doorgronden welke informatie de organisatie allemaal heeft, en hoe relevant elk snippertje informatie is. Ook speelt de angst mee dat belangrijke informatie wordt ‘gemist’, omdat de vraag te specifiek is gesteld.

Een ‘concretiseringsgesprek’ is in deze gevallen noodzakelijk om helder te krijgen waar het de verzoeker nu precies om te doen is. Ter voorbereiding op zo’n gesprek is het belangrijk om in kaart te brengen wat voor documenten er zijn. Het handigst is om dat aan de hand van een uitgebreide inventarislijst te doen, die precies duidelijk maakt welke stukken er zijn, gerangschikt op naam, datum en betrokken partijen.

Het is ook mogelijk om informatie thematisch in te delen: de nota’s, communicatie gewisseld met die ene partij, de aanbesteding van de opdracht, enzovoorts. Op basis van die informatie valt met de verzoeker een inhoudelijk gesprek te voeren over welke documenten hij of zij precies wil hebben. De verzoeker kan dan duidelijk maken welk specifiek deel van de informatie hij *alleen* wil hebben (specificeren), of welk deel hij *eerst* wil hebben (prioriteren). Wanneer er wordt ‘geprioriteerd’, en de verzoeker krijgt het geprioriteerde deel van de informatie eerst te zien, kan het natuurlijk altijd zo zijn dat de verzoeker niet meer geïnteresseerd is in de rest van de informatie. Dan blijkt de prioritering ook een specificering te zijn geweest.

7. Geef journalisten vertrouwelijke voorinzage

Een nieuw onderdeel van de Wet open overheid is de vertrouwelijke voorinzage. De Woo geeft journalisten en andere professionele verzoekers de mogelijkheid om, na het tekenen van een geheimhoudingsverklaring, de geïnventariseerde stukken in te zien, nog voordat passages die niet openbaar mogen worden zwartgelakt zijn. Vervolgens kan de verzoeker laten weten welke stukken hij of zij wenst te ontvangen. Die stukken worden zo nodig alsnog gelakt en uiteindelijk geopenbaard. In de praktijk blijkt dat het aantal documenten dat na zo’n voorinzage alsnog wordt opgevraagd afneemt met wel 80 tot 90 procent. Dat scheelt ambtenaren veel werk bij de verdere beoordeling van de documenten. Jammer genoeg zijn veel organisaties nog steeds terughoudend met het aanbieden van vertrouwelijke voorinzage. Vaak worden toch alle namen of andere informatie uit voorzorg gelakt, waardoor een jurist alsnog alle documenten moet beoordelen.

8. Spreek een concrete einddatum af

Voor een goede relatie tussen de verzoeker en het bestuursorgaan is het essentieel om zo snel mogelijk duidelijk te maken wat een realistische termijn is – ook al is het antwoord op die vraag niet makkelijk te geven. Leg gerust aan de verzoeker uit dat de duur van het proces van veel factoren afhangt: hoeveel documenten zullen er opduiken? Wanneer krijgt de jurist toegang tot alle relevante mailboxen? En als het besluit af is: wanneer hebben de baas en diens bazen de tijd om er een handtekening onder te zetten zodat het de deur uit kan? Het valt allemaal best uit te leggen: ‘We gaan eerst kijken hoeveel documenten er zijn, daarna kunnen we aan de slag met kijken welke informatie geheim moet blijven’. Transparantie kweekt begrip.

Het noemen van een termijn is zo belangrijk, omdat een verzoeker anders elk houvast mist. Die duidelijkheid over de behandelduur van het verzoek zou binnen een week of anderhalf te geven moeten zijn. Op een later moment, als er een eerste inventarisatie van documenten is geweest, kan er een specifiekere beslisdatum worden genoemd. Spreek dan een beslistermijn af die realistisch is. Blijkt in de loop van het proces dat de afspraken of de verwachtingen niet waargemaakt kunnen worden? Maak dat dan duidelijk. Neem op tijd contact op met de verzoeker, leg uit wat de oorzaak van de vertraging is en probeer meteen een nieuwe afspraak te maken. Wie weet gaat de verzoeker nog met de nieuwe afspraak akkoord ook.

9. Verkort de termijn voor zienswijzen en handhaaf die

Overheden zijn soms verplicht om ‘belanghebbenden’ te vragen of zij er bezwaar tegen hebben dat de informatie openbaar wordt. In de praktijk leidt het verzamelen van zienswijzen dikwijls tot fikse vertragingen. Vanuit het perspectief van de verzoeker ziet het ideale zienswijzeproces er zo uit: (1) vraag alleen belanghebbenden die werkelijk ‘naar verwachting bedenkingen’ zullen hebben om een zienswijze; (2) houd de verzoeker ervan op de hoogte dat zienswijzen gevraagd worden en vervolgens zijn ontvangen en onderhoud contact met hem of haar over nieuwe ontwikkelingen; (3) lever de informatie zo aan bij belanghebbenden dat deze aan één tot twee weken genoeg hebben; dus geen stapels documenten, maar alleen de relevante pagina’s, met duidelijke instructies; (4) handhaaf de termijn voor zienswijzen strak en verdaag die alleen als een verzoek daartoe stevig is onderbouwd; (5) benoem in het besluit zo veel mogelijk welke belanghebbenden bezwaren hadden en waarom deze gevolgd zijn.

10. Zet minder vinkjes

Als alle documenten beoordeeld zijn en het besluit is afgerond, kunnen de documenten openbaar worden gemaakt. Maar eerst gaat het besluit vaak nog de zogeheten ‘lijn’ in. Dat betekent dat ambtenaren, directies en zelfs bewindslieden hun akkoord moeten geven, voordat de stukken naar de verzoeker kunnen worden gestuurd. Het is niet ongebruikelijk dat het besluit langs tien personen moet voor een vinkje. Hoe hoger in de boom, hoe groter de kans op vertraging. Het is de vraag of het zetten van zoveel vinkjes wel nodig is. Beleidsambtenaren en bewindslieden kunnen ook simpelweg worden geïnformeerd over de informatie die openbaar wordt gemaakt. Meer vertrouwen in de kundigheid van de Woo-functionarissen scheelt iedereen veel tijd.

11. Maak vrijgegeven documenten voor iedereen vindbaar en toegankelijk

Documenten die via de Woo zijn opgevraagd, zijn voor iedereen toegankelijk, maar vaak zijn vaak niet goed vindbaar. Soms worden ze zelfs niet eens online gezet, maar alleen aan de verzoeker gestuurd, of al snel weer offline gehaald. Als documenten na het Woo-besluit wel op de website van het bestuursorgaan worden geplaatst, blijken ze in de praktijk lang niet altijd goed digitaal doorzoekbaar.

Slechte doorzoekbaarheid van documenten heeft twee effecten. Ten eerste zullen andere journalisten en burgers deze documenten nooit vinden via een zoekmachine. Ten tweede is het onmogelijk om ingescande documenten snel te doorzoeken met zoektermen. Terwijl dat laatste wel nodig is, vooral als het gaat om een grote hoeveelheid informatie.

Vrijgegeven informatie kan relevant zijn voor veel meer mensen dan alleen degene die het Woo-verzoek doet. Het is zonde van de kostbare tijd die het gekost heeft om een Woo-verzoek goed af te handelen, als de rest van de wereld de openbaar gemaakte documenten daarna niet kan lezen. Daarom is het goed dat sommige bestuursorganen wél doorzoekbare pdf-bestanden online zetten.

3.5. Overleg en zoekslag

Uitvoering van het verzoek

In deze sectie bekijken we hoe er in het besluit wordt gerapporteerd over twee kernonderdelen van het proces van beantwoording van een Woo-verzoek, namelijk:

- of, en zo ja, hoe er over het verzoek overlegd wordt met de verzoeker, en
- hoe de eerste brede zoekslag precies is uitgevoerd.

Hoewel onze eerdere rapporten deze thema's minder uitgebreid bespreken, benadrukken zowel het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) als grote gebruikers van de Woo het belang ervan.

Wettelijk kader en ondersteuning

Artikel 4.2a van de Woo geeft overheidsinstanties de mogelijkheid om in overleg met verzoekers afspraken te maken over het prioriteren van omvangrijke verzoeken, zonder dat verzoeken formeel beperkt hoeven te worden. Uit de Invoeringstoets Woo⁸ (2023) blijkt dat 24% van de overheidsorganisaties onduidelijke verzoeken als grote uitdaging ervaart. Daarnaast vindt 71% van de organisaties en 86% van de ministeries dat de omvang van verzoeken problematisch is. Dit vergroot de behoefte aan aanvullende toelichting om te bepalen welke documenten moeten worden gezocht. Artikel 4.1 van de Woo onderstreept hierbij het belang van samenwerking tussen verzoekers en overheidsorganisaties om verzoeken te verduidelijken en te specificeren.

⁸ Elsenburg et. al. Invoeringstoets Wet open overheid. SEO Economisch Onderzoek, 2023, <https://www.seo.nl/publicaties/invoeringstoets-wet-open-overheid/>.

Het overleg

Overleg is niet alleen nuttig voor het prioriteren en faseren van verzoeken, maar ook voor het bevorderen van wederzijds vertrouwen en een efficiënter proces. Niet alle verzoeken vereisen uitgebreid overleg; eenvoudige of kleinschalige verzoeken kunnen vaak direct worden afgehandeld. Een tijdig en helder overleg kan onduidelijkheden verminderen en de afhandeling verbeteren. Uit de Invoeringstoets Woo blijkt dat 82% van de overheidsinstanties het snel plannen van gesprekken als een best practice beschouwt. Persoonlijk contact en duidelijke afspraken spelen volgens ambtenaren een belangrijke rol bij het versterken van vertrouwen. Daarnaast kunnen het tijdig aanleveren van stukken en het tonen van voortgang het proces optimaliseren.

Een vroegtijdig overleg biedt de mogelijkheid om intenties en verwachtingen te verduidelijken, wat leidt tot een beter inzicht in het traject. Vertrouwen tussen partijen is hierbij belangrijk. Ongeveer 25% van de organisaties ervaart wantrouwen als een groot probleem, terwijl 30% dit als een matig probleem ziet. Bij gebrek aan vertrouwen kiezen verzoekers soms voor een brede reikwijdte in de zoekslag, om zeker te zijn dat alle benodigde informatie wordt gevonden.

Overleg vervult dus een rol binnen het Woo-proces. Het stelt partijen in staat verzoeken te verduidelijken en beter op elkaar af te stemmen. Om dit tastbaar te maken een aantal voorbeelden hieronder.

Een goed voorbeeld van de meerwaarde van overleg binnen het Woo-proces is de afhandeling van een verzoek over terugroepactie en overheidsmaatregelen hieromheen. Het betreft een Woo-verzoek over het dieselschandaal.⁹ Het proces begon met een overleg om het verzoek te verduidelijken en de prioriteiten af te stemmen, wat leidde tot duidelijke afspraken over de focus en volgorde van de afhandeling. Zo werd bijvoorbeeld besloten de zoekslag te richten op formele documenten vanaf een bepaald functieniveau, wat tijd en middelen bespaarde. Regelmatige updates en verdere afstemming hielden beide partijen op één lijn en maakten het mogelijk eventuele knelpunten tijdig te bespreken. Een ander goed voorbeeld¹⁰ is het verzoek gericht aan meerdere ministeries zoals Algemene Zaken, Defensie, Justitie en Veiligheid en Binnenlandse Zaken, laat zien hoe overleg kan worden vormgegeven in het Woo-proces. Na ontvangst op 6 november 2023 bleek nadere specificatie nodig. Op 15 december 2023 vond een preciseringsgesprek plaats bij het ministerie van Defensie, met vertegenwoordigers van Buitenlandse Zaken, Justitie en Veiligheid en de Woo-functionaris. Tijdens dit overleg werd overeengekomen dat Buitenlandse Zaken de coördinatie op zich zou nemen met betrekking tot het eerste onderwerp van het verzoek. Door deze afspraak werd voorkomen dat elk ministerie afzonderlijk op het verzoek hoefde te reageren. In de maanden daarna volgden meerdere contactmomenten. Op 2 april 2024 werd in een overleg afgesproken dat de zoekslag zich zou richten op correspondentie van afdelingshoofden bij de Directie Veiligheidsbeleid, afdeling Terrorisme en Nieuwe Dreigingen (DVB/TN), voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 15 januari 2024. Beide voorbeelden illustreren hoe overleg niet alleen helpt bij het verduidelijken en prioriteren van een verzoek, maar ook bij het vaststellen van de zoekrichting. Door deze afstemming worden Woo-processen zowel transparanter als doelgerichter uitgevoerd.

⁹ [1e deelbesluit op Woo-verzoek over dieselschandaal](#), Ministerie Van Infrastructuur En Waterstaat, 2024.

¹⁰ [Woo-besluit over bestrijden nationaal en internationaal terrorisme](#), Ministerie Van Buitenlandse Zaken, 2024.

Zoekslag

Het zou verstandig zijn om tijdens het eerste overleg ook stil te staan bij de opzet van de zoekslag in de verschillende systemen. De informatiebehoefte van de verzoeker kunnen dan beter worden afgestemd op de uitvoeringsmogelijkheden bij de organisatie. De verzoeker krijgt inzicht in de informatie die wordt gezocht, de systemen die worden geraadpleegd en mogelijke aanvullende specificaties. De overheidsorganisatie krijgt op haar beurt een beter beeld van de informatiebehoefte van de verzoeker. Dit kwam ook naar voren in de voorbeelden van het overleg, waardoor het Woo-proces overzichtelijker kan verlopen.

Uit de Invoeringstoets blijkt dat organisaties vaak zelfstandig een inventarisatie en zoekslag uitvoeren. Toch biedt gezamenlijk overleg de kans om afbakeningen te verduidelijken en vragen te beantwoorden. Dit geldt ook voor de systemen waarin wordt gezocht. Transparantie over dit proces kan de afstemming versterken. Het vroeg opstellen van een inventarisatielijst, met mogelijke relevante documenten, kan helpen bij het opdelen van omvangrijke verzoeken in verschillende fasen. Dit zorgt voor meer inzicht in de behandelduur en ondersteunt het prioriteren van bepaalde onderdelen. Een goede afstemming tussen verzoeker en organisatie kan zo leiden tot een stapsgewijs en helder Woo-proces.

De ideale zoekslag zou de volgende zes punten moeten bevatten¹¹ :

1. Het **doel van de zoekslag**: Een korte beschrijving van waarom de zoekslag is uitgevoerd en welke informatie wordt gezocht.
2. De gebruikte **systemen**: Een duidelijke vermelding van alle systemen, tools en locaties waarbinnen is gezocht, zoals het Document Management Systeem (DMS), mailboxen, archieven, of specifieke databases. Dit laat zien welke bronnen zijn geraadpleegd.
3. De **tijdsperiode**: Een specifieke aanduiding van de tijdsperiode waarin is gezocht (bijvoorbeeld: "2015 tot en met 2020").
4. De **zoektermen**: Een complete lijst van de zoektermen en combinaties van woorden (AND, OR, NOT) die zijn gebruikt. Dit helpt om de reikwijdte van de zoektocht te begrijpen.
5. De **zoekmethode**: Een beschrijving van hoe de zoekslag is uitgevoerd, bijvoorbeeld of er is gezocht op de inhoud van documenten of alleen op de titel, classificatiecodes, omschrijvingen, of specifieke metadata.
6. Het **resultaat van de zoekslag**: Vermelding van hoeveel documenten, dossiers, of andere resultaten zijn aangetroffen en of deze relevant waren.

Een voorbeeld van een goed uitgewerkte verantwoording binnen het kader van de Woo is:

"Op 12 januari 2025 is gezocht in het Document Management Systeem (DMS) Corsa, het e-mailsysteem Outlook en de netwerkschijf (J-schijf), over de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2022. De zoektermen 'stikstof', 'PAS' en 'stikstofdepositie' zijn gebruikt, zowel afzonderlijk als in combinatie met AND- en OR-operators. Daarnaast zijn wildcards toegepast om varianten van deze termen te vinden (bijvoorbeeld 'stikstof'). Er is gezocht*

¹¹Zie bijvoorbeeld: Assendelft, Willem & Tulder, Maurits & Scholten, R.J.P.M. & Bouter, Lex. (1999). The practice of systematic reviews. II. Searching and selection of studies. Nederlands tijdschrift voor geneeskunde. 143. 656-61.

op documenttitel, metadata en de eerste alinea van het document. Deze zoekslag heeft 37 documenten opgeleverd, waarvan er 15 relevant zijn voor uw Woo-verzoek.”

De verantwoording van de uitgevoerde zoekslag blijft momenteel vaak summier. Enkele voorbeelden:

1. *“In antwoord op uw verzoek is in de (archieff)systemen van Defensie een zoekslag gemaakt naar de door u genoemde onderwerpen. Deze zoekslag heeft geen informatie opgeleverd.”*
2. *“Naar aanleiding van uw informatieverzoek heeft een zorgvuldige zoekslag plaatsgevonden binnen de ILT.”*
3. *“Naar aanleiding van uw verzoeken is met behulp van informatiespecialisten gezocht naar documenten die onder de reikwijdte daarvan vallen. Uit deze interne zoekslag zijn geen documenten aangetroffen met betrekking tot de in uw verzoeken genoemde (rechts)personen.”*

In deze formuleringen wordt geen specifieke informatie verstrekt over databases, zoektermen of zoekmethoden, waardoor het lastig is te beoordelen of de zoekactie voldoende volledig is uitgevoerd.

Resultaten zoekslag

Voor het onderzoek naar de zoekslag is binnen Woogie gebruikgemaakt van specifieke zoekparameters om relevante resultaten te verzamelen. Het publicatietype was ingesteld op 2i, wat verwijst naar dossiers die zijn gepubliceerd na een Woo- of Wob-verzoek. Als aanbiederstype is gekozen voor “Ministerie”, met een beperking tot het jaar 2024. Om een brede selectie van resultaten te verkrijgen, zijn de zoektermen “zoekslag” en “inventarisatie” gebruikt, geformuleerd als zoekslag OR inventarisatie.

Deze zoekopdracht leverde 720 resultaten op. Voor verdere handmatige analyse zijn steeds 15 besluiten per ministerie gekozen. In totaal zijn 195 dossiers bekeken. Het is belangrijk op te merken dat er bij deze selectie een bewuste keuze is gemaakt om te zoeken naar besluiten die waarschijnlijk een vorm van verantwoording over de zoekslag en de inventarisatie bevatten. Hierdoor is geen gebruikgemaakt van een volledig willekeurige steekproef, wat kan leiden tot een positieve bias in de resultaten.

In onze steekproef bevat 18,6% van de dossiers een voldoende gedetailleerde verantwoording over de uitgevoerde zoekactie, met specificaties van de geraadpleegde systemen en een overzicht van gebruikte zoektermen.

Tabel 2 laat zien dat in 61,3% van de dossiers geen enkele verwijzing wordt gegeven naar geraadpleegde systemen. In 33,2% van de dossiers is slechts in algemene termen beschreven in welke systemen is gezocht. Een voorbeeld hiervan is: *“Er is gezocht in een Documenten Management Systeem en een schijf.”*

Maar 5,5% van de dossiers biedt een uitgebreide verantwoording waarin wordt gespecificeerd welke systemen zijn geraadpleegd. Een voorbeeld hiervan is: *“Het centrale Documenten Management Systeem (DMS) Proza (en eDocs, het voormalige DMS) en de netwerkschijven, zoals de I-schijf, de J-schijf en de P-schijf, zijn geraadpleegd voor de zoekslag naar de door u gevraagde informatie.”*

<i>Database</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
<i>Geen Database Genoemd</i>	118	60.5%
<i>Algemene Verantwoording</i>	66	33.8%
<i>Uitgebreide Verantwoording</i>	11	5.6%

Tabel 8: Database Verantwoording: Werden de databanken waarin gezocht werd ook expliciet benoemd in het Woo-besluit?

Uit tabel 3 blijkt dat in 79,9% van de dossiers geen zoektermen vermeld worden. In 17,1% van de dossiers is sprake van een minimale verantwoording, waarin de gebruikte zoektermen wel zijn opgenomen. Een voorbeeld is: *“De zoektermen ‘Voda’ en ‘Verordening op de advocatuur’ zijn gebruikt.”*

Bij 3% van de dossiers wordt een uitgebreide verantwoording gegeven, inclusief zoekstrategie en gebruikte zoekoperators, zoals: *“Burgerslachtoffers AND terrorismebestrijding.”*

Deze cijfers tonen dat in het merendeel van de dossiers waar al over de zoekslag gerapporteerd wordt (79,9%) geen inzicht wordt gegeven in de gebruikte zoektermen. De groep dossiers met minimaal (17,1%) of uitgebreid (3%) uitgewerkte verantwoording blijft in de minderheid. Dit geeft aan dat er ruimte is om de vastlegging van zoekmethoden en strategieën te verbeteren. Het expliciet specificeren van zoektermen en operators maakt het zoekproces beter reproduceerbaar en verhoogt de transparantie van de werkwijze.

Daarnaast blijkt uit de tabel dat in 95,4% van de dossiers geen specifieke periode wordt vermeld waarover de zoekopdracht is uitgevoerd. Het ontbreken van deze informatie maakt het moeilijk voor verzoekers om te beoordelen of de zoekopdracht betrekking had op de relevante tijdsperiode.

<i>Categorie</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Geen zoektermen genoemd	118	60.5%
Zoektermen genoemd	66	33.8%
Zoektermen genoemd met uitleg	11	5.6%
Geen periode genoemd	186	95,4%
Periode genoemd	9	4,6%

Tabel 9: Zoekslag Termen & Periode Verantwoording: Worden de gebruikte termen in de zoekslag en de tijdsperiode genoemd in het Woo-besluit?

De mate van verantwoording verschilt per ministerie:

- **Het ministerie van Financiën** vermeldt in 80% van de gevallen welke databases zijn geraadpleegd en geeft in 67% van de gevallen de gebruikte zoektermen weer.

- **Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)** rapporteert eveneens in 80% van de gevallen over geraadpleegde databases.
- Bij het **ministerie van Justitie en Veiligheid** worden in 67% van de dossiers de gebruikte zoektermen vermeld.

Deze voorbeelden tonen aan dat het zeker mogelijk is om op een transparante en gestructureerde manier verantwoording af te leggen over zoekslagen. Door duidelijk te rapporteren over geraadpleegde databases, gebruikte zoektermen en zoekmethoden, kunnen overheidsorganisaties zorgen voor een navolgbaar en controleerbaar proces dat bijdraagt aan vertrouwen en efficiënte besluitvorming. Dit biedt een belangrijk uitgangspunt voor verdere verbetering en uniformiteit binnen de verantwoording van Woo-verzoeken.

3.6. Het uitdaagrecht: moeten wij het dan maar overnemen?

Op 1 januari 2025 is de 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' in werking getreden. Daarin wordt het uitdaagrecht wettelijk verankerd. Ondanks het feit dat deze wet voornamelijk alleen van toepassing is op decentrale overheden, staat het organisaties vrij om ook op landelijk niveau een voorstel te doen om overheidstaken over te nemen.

Bij het uitdaagrecht kunnen inwoners of maatschappelijke partijen de overheid verzoeken om de feitelijke uitvoering van een overheidstaak over te nemen, al dan niet met bijhorend budget, als zij denken deze taak beter te kunnen uitvoeren. De beschrijving 'beter' kan van alles inhouden, met meer maatschappelijke meerwaarde, sneller, duurzamer of efficiënter. Het uitdaagrecht maakt het mogelijk om specifieke kennis en inzet uit de samenleving te benutten en kan zo leiden tot een betere uitvoering. Ook kan het leiden tot nieuwe vormen van samenwerking tussen overheden en de gemeenschap.

Burgers of maatschappelijke organisaties kunnen de overheid verzoeken om de uitvoering van een overheidstaak over te nemen.

Sommige ministeries scoren wel heel slecht als het gaat om een tijdige afhandeling van Woo-verzoeken. Op basis van de gegevens over 2024 zijn dit met name het ministerie van Justitie en Veiligheid (gemiddeld 299 dagen), het ministerie van Financiën (gemiddeld 216 dagen) en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (gemiddeld 209 dagen). Op basis van deze feiten dagen we deze ministeries – en andere departementen die de maximale wettelijke termijn met meer dan 400 % overschrijden - uit om een deel van deze taak over te nemen. Wij kunnen een coalitie vormen bestaande uit Open State Foundation, Universiteit van Amsterdam, Instituut Maatschappelijke Innovatie en andere partijen. Wij zijn bereid en in staat de afhandeling van een deel van de Woo-verzoeken van deze ministeries over te nemen tegen een vergoeding die lager is dan de kosten die deze ministeries nu besteden aan de afhandeling van deze verzoeken. We zijn in staat en bereid om een afspraak te maken om tenminste de helft van de door ons behandelde Woo-verzoeken binnen de maximale wettelijke termijn van 42 dagen af te handelen.

We willen een afspraak maken om minimaal de helft van de Woo-verzoeken binnen 42 dagen af te handelen.

Inmiddels zijn er uiteenlopende voorbeelden van het uitdaagrecht. Vaak gaat het om kleine initiatieven, zoals bijvoorbeeld het beheer en onderhoud van een park, buurthuis, sportclub of het verrichten van zorg- of welzijnstaken. Soms gaat het ook om grotere projecten, zoals bijvoorbeeld de exploitatie van een windmolenpark. In de provincie Friesland hebben landbouw- en natuurorganisaties de provincie uitgedaagd om de taken van natuurbeheer over te nemen. Het doel is om biodiversiteit te verhogen en een groene transitie in de landbouw te realiseren. Met een budget van ruim 70 miljoen is dit het grootste voorbeeld van uitdaagrecht in Nederland.

De geschiedenis van de vervulling van publieke taken in de afgelopen eeuwen laat ook zien dat de grenzen tussen overheid, markt en civil society relatief beweeglijk zijn. Verschillende taken zijn in de loop der tijden zowel door overheden, als bedrijven, als maatschappelijke organisaties

uitgevoerd. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten kennen een heel verschillende ontstaansgeschiedenis – vanuit de overheid en de samenleving - maar vervullen grotendeels dezelfde taken: het beheer van natuurgebieden. Niet alleen communicatie, HRM en ICT worden regelmatig ‘overgenomen’ door de gespecialiseerde bedrijven; ook beleidsnota’s worden door externe bureaus geschreven, evenals de ‘vertaling’ van specifieke Europese regelgeving naar Nederlands beleid. De lijst is eindeloos aan te vullen. Bij nadere beschouwing is het onderscheid tussen overheid, markt en civil society relatief fluide.

Vanuit deze achtergrond stellen we voor dat het komende jaar een pilot start waarbij een nader overeen te komen coalitie van maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en/of bedrijven de afhandeling van Woo-verzoeken overneemt bij een of meer departementen.

Graag gaan we met betrokken ministeries in overleg, waarbij de volgende aspecten aan de orde kunnen komen.

- a.** omschrijving van de taak die de verzoeker wil overnemen;
- b.** uitleg waarom of hoe de verzoeker dat beter en goedkoper kan;
- c.** duidelijkheid over de betrokkenheid, kennis of ervaring van de verzoeker;
- d.** raming van de kosten die aan de uitvoering van de taak verbonden zijn;
- f.** omschrijving van de manier waarop de verzoeker met het ministerie wil samenwerken;
- g.** inzicht in hoe de verzoeker garant staat voor de kwaliteit en de uitvoering van de taak.